

“Vänd inte dina egna ryggen”

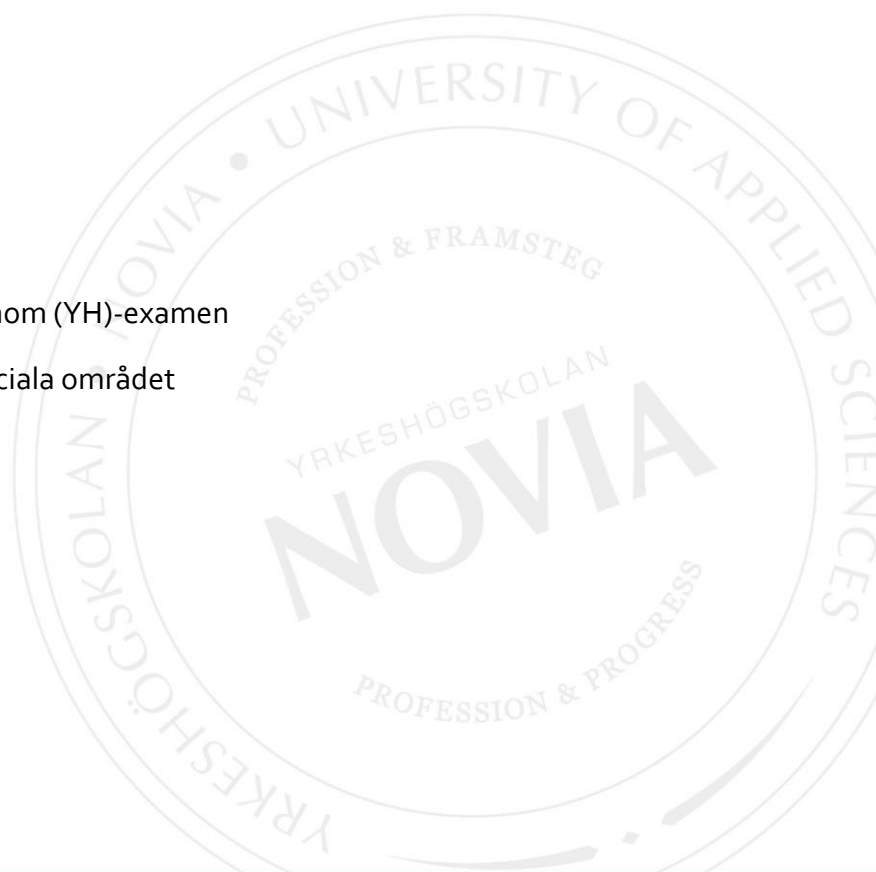
En fördjupning i församlingarnas arbete med papperslösa personer i Finland

Carolina Hjulfors
Alexandra Johansson
Johan Smedjebacka

Examensarbete för socionom (YH)-examen

Utbildningen inom det sociala området

Åbo 2017

EXAMENSARBETE

Författare: Carolina Hjulfors, Alexandra Johansson och Johan Smedjebacka

Utbildning och ort: Utbildning till socionom, Åbo

Inriktningsalternativ/Fördjupning:

Handledare: Anne Nummela, Peter Edelsköld och Tua Weckström-Lundell

Titel: "Vänd inte dina egna ryggen" – En fördjupning i församlingarnas arbete med papperslösa personer i Finland

Datum 8.5.2017 Sidantal 41

Bilagor 6

Abstrakt

Detta examensarbete är ett beställningsarbete av Finlands Röda Kors, Åbolands distrikt. Examensarbetet ingår i projektet "Papperslösa - de icke önskade?" och projektet pågår under våren 2017. Syftet med examensarbetet är att ta reda på hur arbetet med papperslösa fungerar i den evangelisk-lutherska kyrkan och i frikyrkorna i Finland. Frågeställningar i arbetet är: "Hur ser församlingens strategi ut för arbetet med papperslösa?", "Hurudant samarbete har församlingen med myndigheterna, organisationer inom tredje sektorn samt andra församlingar gällande papperslösa?" och "Vilka utmaningar har man stött på i församlingarna under arbetets gång?".

I examensarbetet har gjorts en kvalitativ datainsamling i form av åtta stycken intervjuer med personal från de valda församlingarna. Undersökningsområdena är Österbotten, Egentliga Finland, Nyland och Norra Karelen. Slutresultatet visar att den största utmaningen för församlingarna är resurser för arbetet med papperslösa. Många församlingar samarbetar sinsemellan och det har till viss mån underlättat arbetet, eftersom de då har resurser att erbjuda fler hjälpformer. Även organisationer från tredje sektorn har samarbetat med vissa församlingar. Samarbetet med myndigheter har varit en utmaning på en del orter eftersom de inte haft någon egen strategi i arbetet med papperslösa.

Språk: Svenska

Nyckelord: Papperslös, evangelisk-lutherska kyrkan, frikyrka

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Carolina Hjulfors, Alexandra Johansson ja Johan Smedjebacka

Koulutus ja paikkakunta: Koulutus sosionomiksi, Turku

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot:

Ohjaaja(t): Anne Nummela, Peter Edelsköld ja Tua Weckström-Lundell

Nimike: "Vänd inte dina egna ryggen" – En fördjupning i församlingarnas arbete med papperslösa personer i Finland

Päivämäärä 8.5.2017 Sivumäärä 41

Liitteet 6

Tiivistelmä

Tämä opinnäytetyö on Turun piirin Suomen Punaisen Ristin tilaama. Opinnäytetyö kuuluu projektiin "Papperslösa – De icke önskade?" ja projektin kesto on ajallisesti kevät 2017. Opinnäytetyön päämääränä on tutkia evankelisluterilaisen ja vapaakirkkojen työtä paperittomien keskuudessa Suomessa. Opinnäytetyö vastaa tutkimuskysymyksiin: "Miltä seurakunnan strategia näyttää paperittomien työn parissa?", "Millainen yhteistyö seurakunnalla on viranomaisten, kolmannen sektorin järjestöjen sekä muiden seurakuntien kanssa?" ja "Millaisia haasteita on esiintynyt seurakunnissa työn aikana?".

Opinnäytetyössä on kerätty kvalitatiivisia tietoja haastattelemalla kahdeksaa henkilöä valituista seurakunnista. Tutkimusalueiksi on valittu Pohjanmaa, Varsinais-Suomi, Uusimaa ja Pohjois-Karjala. Lopputuloksena ilmenee, että suurin haaste on seurakuntien resurssien puute työssä paperittomien hyväksi. Yleisesti seurakunnat työskentelevät yhdessä, yhdistelemällä eri työskentely- ja avustustapoja mikä osittain helpottaa resurssien puutetta. Myös kolmannen sektorin järjestöt ovat tehneet yhteistyötä eri seurakuntien kanssa. Yhteistyö viranomaisten kanssa on tietyillä paikkakunnilla ollut haasteellista puutteellisten strategioiden takia.

Kieli: Ruotsi
vapaakirkko

Avainsanat: paperiton, evankelis-luterilainen kirkko,

BACHELOR'S THESIS

Author: Carolina Hjulfors, Alexandra Johansson and Johan Smedjebacka

Degree Programme: Degree programme in Social Services, Turku

Specialization:

Supervisor(s): Anne Nummela, Peter Edelsköld and Tua Weckström-Lundell

Title: "Vänd inte dina egna ryggen" – En fördjupning i församlingarnas arbete med papperslösa personer i Finland

Date 8.5.2017 Number of pages 41

Appendices 6

Abstract

This Bachelor's thesis is commissioned by the Red Cross of Turku area. The thesis is included in the project "Undocumented- Not wanted?" and the project is to be completed in spring 2017. The purpose of this thesis is to examine how the Evangelical-Lutheran church and free churches work with undocumented people. This thesis consists of three research questions: What are the strategies of the congregations for working with undocumented people? How do congregations work in co-operation with authorities, with organizations from the voluntary sector or with other congregations? What are the challenges the congregations meet while working with undocumented people?

For gathering information in this thesis, we have carried out interviews with eight people who work as staff in different parishes, as a form of qualitative methods. Pohjanmaa, Varsinais-Suomi, Uusimaa and Pohjois-Karjala were chosen as study areas. The conclusion we have reached, is that the biggest challenge is the lack of resources for the work with undocumented persons. Several congregations co-operate and that helps to a certain amount while it gives them more possibilities to offer different ways of helping. Some organizations from the voluntary sector also cooperate with certain congregations. The co-operation with authorities has been demanding in some areas due to the lack of strategies, regarding the work with undocumented people.

Language: Swedish

Key words: undocumented immigrants, Evangelical-Lutheran church, free church

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Syfte och frågeställning.....	2
3	Bakgrund och tidigare undersökningar	2
4	Metodbeskrivning.....	4
4.1	Kvalitativ undersökning	4
4.2	Temaintervju.....	5
4.3	Urval av respondenter.....	6
4.4	Dataanalysmetod.....	7
5	Undersökningsprocessen.....	8
5.1	Materialsökning.....	9
5.2	Avgränsning.....	10
5.3	Intervjuprocessen	10
6	Belysning av begrepp.....	11
7	Beskrivning av valda församlingar.....	13
7.1	Evangelisk-lutherska kyrkan	14
7.2	Metodistkyrkan	15
7.3	Pingströrelsen	16
7.4	Baptistsamfund	17
8	Bakgrund för kyrkans arbete med utsatta	17
8.1	Diakoniarbete i Finland	18
8.2	Kyrkoasyl.....	19
9	Analys och sammanfattning.....	21
9.1	Hur kontakten skapats mellan papperslös och församling	21
9.2	Samarbete med myndigheter och tredje sektorn	23
9.3	Stödformer, strategi och resurser	26
9.4	Kyrkoasylen i praktiken.....	31
10	Resultat.....	32
10.1	Kontakt.....	32
10.2	Samarbete	33
10.3	Stödform, strategi och resurser.....	33
10.4	Kyrkoasyl	34
11	Kritisk granskning.....	35
12	Slutdiskussion	37
	Källförteckning	39
	Finlands författningssamling	41

Bilageförteckning

Bilaga 1	Projektplan
Bilaga 2	Meningskoncentrering
Bilaga 3	Artikeldata
Bilaga 4	Intervjubrev
Bilaga 5	Intervjufrågor
Bilaga 6	Bakgrund till intervjufrågor

1 Inledning

Denna undersökning är utförd av tre socionomstuderanden från Yrkeshögskolan Novia i Åbo. Undersökningen är en del av projektet *Papperslösa- De icke önskade?*, som beställts av Röda Korset i Åboland (se Bilaga 1). Rubriken ”Vänd inte dina egna ryggen” kommer från Jesaja 58:7 i Bibeln, där författaren tar fasta på att ha omsorg för varandra. Vi anser det är viktigt att vi, men även våra studiekamrater, arbetskollegor och de som i framtiden söker sig till utbildningen, har kunskap i många olika delområden av utbildningen till socionom. Inom fältet för socialt arbete och social service kommer vi att möta många människor med olika bakgrunder, eventuellt även med bakgrund i olika kulturella och etniska grupper. Eftersom många papperslösa i dagens läge har bakgrund som flyktingar, är kunskapen vi samlat värdefull så att man som professionell, men även som medmänniska kan bemöta dem på bästa möjliga sätt. Projektet som vårt arbete utgår från behandlar teman som är väldigt aktuella men utmanande i dagens läge och kommer troligen att vara det ännu i framtiden, eftersom regeringen inte ännu fastställt en hållbar lösning.

Ett mål med vårt arbete är att kartlägga kyrkornas konkreta och praktiska arbete med papperslösa samt undersöka hur bemötande och hjälpåtgärder skiljer sig mellan den evangelisk-lutherska kyrkan och frikyrkor. Ytterligare skall vi försöka fastställa hur samarbetet mellan kyrkan fungerar och hur kontakten till myndigheter tar sig uttryck. Kyrkan är en del i tredje sektorns arbete, som tydligt lyfts upp som en central del av socionomens kunskapsområden. Utifrån dessa tankar bedömer vi att det har relevans till vårt yrkesområde.

Utifrån projektet, har vi valt att fokusera på kyrkans roll i arbetet med papperslösa, som vistas i Finland utan laglig dokumentation. Tredje sektorns arbete är nödvändigt för de som inte har tillgång till samma rättigheter och service som de som är medborgare eller lagligt i landet. Den Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland har under många århundraden hjälpt individer i form av mat-utdelning, nödinkvartering och socialt stöd. Detta utgående från de principer som står i Bibeln, främst principen om att älska sin nästa. Projektet i sin helhet har som utgångsläge att samla mer kunskap om de papperslösas situation.

Vi anser att vårt arbete inom projektet är relevant, eftersom kyrkan fortsättningsvis vidtar åtgärder för att underlätta vardagen för de som är utsatta och marginaliserade. Eftersom kyrkans teologi utgår från Bibelns tema om kärleken som är oföränderlig och bestående, är det vår uppfattning att hjälpen som kyrkan erbjuder kan vara mer hållbar än statens. Detta,

eftersom staten regleras av lagar som ändras och förnyas varefter situationen i landet utvecklas. Vidare anser vi att kyrkan kan vara en avgörande informationskälla och till stort stöd i processen att kartlägga situationen som de papperslösa befinner sig i, för att kyrkan möter många av dessa individer i diverse sammanhang och har breda kontaktnät.

Ett tillkännagivande för läsaren vid läsning av arbetet, är att vi kommer att hänvisa till oss själva, alltså skribenterna, med begreppen *vi* och *arbetsgruppen*.

2 Syfte och frågeställning

Syftet med vårt examensarbete är att få reda på hur arbetet med papperslösa fungerar inom den evangelisk-lutherska kyrkan och frikyrkor. Vi vill få reda på hur arbetet ser ut i praktiken och vilka tillvägagångssätt man har för att både nå ut till papperslösa och för att hjälpa dem bland dessa som redan har stiftat kontakt med församlingen.

I arbetet omfattas de församlingar som har gett lov till intervju. Syftet med arbetet stöds av intervjufrågorna som vi ställer till de församlingar som har valt att delta i arbetet.

De frågeställningar vi valt är följande:

- Hur ser församlingens strategi ut för arbetet med papperslösa?
- Hurudant samarbete har församlingen med myndigheterna, organisationer inom tredje sektorn samt andra församlingar gällande papperslösa?
- Vilka utmaningar har man stött på i församlingarna under arbetets gång?

3 Bakgrund och tidigare undersökningar

Vi har valt att i detta kapitel presentera tidigare forskning och artiklar, som behandlar kyrkan och flyktingar i Finland, men även i hela Europa. Artiklar om specifikt papperslösa och kyrkan i Finland hittades inte, så vi vinklade sökningen till asylsökande, eftersom de utgör en stor del av de papperslösa som finns idag. Dessa artiklar bidrar med underlag till varför kyrkan har en så stor roll i arbetet med utsatta, kunskap om asylsökandes upplevelser, samt ökar tillförlitligheten till arbetet.

När vi först talade om kyrkans roll med papperslösa, gick våra tankar först till mat- och klädhjälp. Vi visste inte i vilken utsträckning kyrkan egentligen hjälper till, och hur hjälpen

ser ut. Pessi och Grönlund (2012, 356) hänvisar till tidigare forskning gjorda av Wagner åren 1990–2000, där forskningarna påvisar att tredje sektorn är nödvändig för att Finland skall upprätthålla sin status som välfärdssamhälle. Vidare hänvisar skribenterna till en forskning av Pessi, Angell och Pettersson (2009). Den anmärker att det diakoniarbete som görs i andra nordiska länder kompletterar de övriga socialtjänsterna. Men i Finland fyller den det hål som statens och kommunens service inte kan täcka. (Pessi & Grönlund 2012, 358).

Vidare hänvisar Pessi och Grönlund (2012, 361) till en undersökning från år 2007 av Kansanen, som visar på att medborgarna i Finland stöder kyrkans arbete, även om de inte själv är aktivt religiösa. I en förfrågning som skribenterna gjorde angående kyrkans arbete och vem den skall rikta sig till, var de fyra största målgrupperna de som lider absolut nöd, tiggare, hemlösa samt offer för katastrofer. (Pessi & Grönlund 2012, 361-364). Detta vill vi speciellt uppmärksamma för läsaren, eftersom den papperslösa egentligen kan under alla kategorier.

Kyrkans arbete genom tiderna har varit av ytterst vikt, för att de utsattas behov kan bli tillsedda. Det ekumeniska rådets publikation om Kyrkoasyl (Kuvaja 2007) har hjälpt flera asylsökanden i den situation de befinner sig i. Men det är inte bara uteblivelse av mat, kläder och boende som belastar den papperslösa, utan även den psykiska hälsan kan vara svag. Eftersom majoriteten papperslösa i dagens läge utgörs av asylsökande som fått nekande beslut, anser vi att man kan dra paralleller till den asylsökandes upplevelser under flykten. I en undersökning gjord av en professor i mission, presenteras det att en kyrka i England har tagit emot asylsökare och integrerat dem i kyrkans verksamhet (Corrie 2014, 18). Dessa människor har upplevt hemska saker under sin färd, såsom misshandel, våldtäkt och tortyr. Många lever också i konstant känsla av att befinna sig i fara, och är rädda eller för traumatiserade för att tala om det som de upplevt. Integrationen till kyrkan har dock underlättat deras vardag, och de har fått uppleva medmänsklighet. (Corrie 2014, 10).

I flyktinglägren i Calais, Frankrike, har BBC varit på plats och filmat en dokumentär. I klippen som visades framkommer det, att flyktingar i det lägret har byggt kyrkor, kapell och moskéer för sina möten. (Stewart 2015). Den religiösa byggnaden, eller bara en känsla av troendes gemenskap, kan vara en fristad för den som upplever sig befinna sig i fara. Tron på något större, en Gud, kan hjälpa personen genom svåra tider. Detta visar hur viktigt det är för den som lämnat sitt hemland, att upprätthålla sin andliga identitet.

Kyrkans roll i arbetet med papperslösa är central, eftersom det är det enda stödorganet som ser till de andliga behoven. Kyrkan kan också hänvisa personen till ett annat samfund, om det är t.ex. en muslim som söker andligt stöd och inte vill ta del i den kristna verksamheten.

4 Metodbeskrivning

Genom att fortskrida i undersökningsprocessen med den kvalitativa metoden, har vi haft ökad möjlighet att fastställa vad kyrkorna gör i praktiken. Vi anser även att de frågor och tankar om verksamheten som nu känns abstrakta, kan besvaras utgående från de anställdas egna erfarenheter. Den kvalitativa metoden stöder också projektets syfte helhetsmässigt, eftersom syftet som beställaren lagt fram, samt önskar, är ökad förståelse av fenomenet papperslösa. Intervjuer med anställda inom olika församlingar, har bidragit med data som presenteras senare i arbetet. Genom att läsaren får en inblick i hur tredje sektorn verksamhet tar sig uttryck, kan förståelsen för fenomenet papperslösa öka.

I slutresultatet av undersökningen skall det framkomma om man fått svar på sitt syfte och sina frågeställningar, samt utvärdera ifall något saknas. Man kan även bifoga resultat och data som inte besvarar grundfrågorna, men som skribenten anser relevant för undersökningen. I praktiken betyder detta, att man kommit fram till *bifynd*, vilka kan sedan i framtida undersökningar prövas som hypoteser. (Olsson & Sörensen 2011, 256-257).

4.1 Kvalitativ undersökning

Kvalitativ undersökning går ut på att forskaren försöker förstå och beskriva t.ex. vissa fenomen. Målet för kvalitativ forskning och undersökning är att identifiera händelser och fenomen som inte är kända, eller att bekräfta tidigare iakttagelser. (Ludvigsson 2002, 209). Som även tidigare nämnt, är papperslösa ett högaktuellt fenomen, där tidigare kunskap och förståelse är knapp. När syftet med arbetet kopplas till en kvalitativ metod, syns det tydligt att vår grundtanke är just att identifiera företeelser. Tidigare iakttagelser kunde i detta arbete tolkas som Yles (2016) framförande om, att antalet papperslösa skall öka i Finland. Vi ansåg dock att det i det här fallet är mer väsentligt att blicka framåt och upptäcka helt nya fakta, än att reflektera över det som redan existerar.

Interaktionen mellan informant och undersökare är förtroelig, och det är centralt att man har öppen kommunikation. Detta bidrar till att undersökaren enklare kan analysera, tolka och sedan presentera det data som inhämtats. (Olsson & Sörensen 2011, 19). Med en kvalitativ

datainsamling får man mycket information från den person som medverkar i undersökningen. Det är centralt i kvalitativ undersökning att tolkningen prioriteras, eftersom det är en viktig del av arbetets process. Förändringen av syftet är vanligt i kvalitativ undersökning, och får också ändras. Kvalitativa studier kan möjligen ge arbetets kontext trovärdighet i form av orsak-verkan-samband i texten. (Ludvigsson 2002, 209). Arbetsgruppen kommer inte att vidare undersöka vilka faktorer som bidragit till, eller orsakat att en person blivit papperslös, utan fokusen ligger på vilka stödåtgärder det finns för de som redan klassas som papperslösa. Denna avgränsning beslöts på den grunden att resurserna inte räcker till för en utförligare undersökning i bakgrunden.

Kvalitativa metoder som kan användas inom forskning är bl.a. intervju, fokusgrupper, observationsstudier, delphimetod (Ludvigsson 2002, 215). Arbetsgruppen såg lämpligt att använda sig av intervju som sin metod, vilket beskrivs närmare i nästa stycke.

4.2 Temaintervju

Enligt Jacobsen (1993, 17-18) skall syftet under hela processen vara klar, och genom att detaljerat presentera varje skede i arbetsprocessen, får man en hållbar och trovärdig grund för resultaten. Resultaten från intervjuerna som arbetsgruppen har gjort, kommer att presenteras i kapitel 10.

Före intervjun skall det bestämmas hurdana frågor ställs. Ifall frågorna t.ex. skall vara öppna eller slutna. Av dessa två är det troligare att man får längre svar med öppna frågor, eftersom det till öppna frågor är svårare att bara svara kortfattat med några ord. (Jacobsen 1993, 17-18). Arbetsgruppen bestämde sig då att ställa öppna intervjufrågor, så att informanten kan bidra med utförliga och beskrivande uttalanden, som de slutna frågorna inte till samma kvot kan uppnå.

Problemet med en ledande fråga är att en del av svaret finns redan i själva frågan vilket kan leda till att den intervjuade bara bekräftar eller inte bekräftar det som frågas, och även i detta fall kan svaret bli kort. Slutna och ledande frågor begränsar intervjupersonens möjligheter att komma med något nytt i en intervjusituation märkvärdt. (Jacobsen, 1993, 101). Likaså är det viktigt att under intervjun försöka få ett så gott samarbetsklimat som möjligt, eftersom det högst troligt ger ett mer informativt intervju svar (Olsson & Sörensen 2011, 132).

Temaintervjuns utgångspunkt är att man har ett utvalt tema som man behandlar under intervjun, och ämnesområdet skall presenteras till informanten före själva intervjutillfället. Genom att informanten har en inblick i vad temat kommer att vara, och på detta sätt förbereds för intervjun, strävar man till att säkerställa medtagandet av så mångfacetterad information om ämnet som möjligt. (Kananen 2008, 73-74). Genom att tillämpa metoden temaintervju, kan vi precisera informationen och garantera intagandet av så omfattande kunskap som möjligt.

Eftersom temaintervjun kan behandla breda och omfattande områden, är det centralt att söka fram tidigare fakta och kunskap om ämnet. Detta eftersom undersökaren kan avgränsa intervjufrågorna till den mån att man får fram mer detaljerade och exakta fakta. Ifall tidigare kunskap och teori angående temat är knapp, måste frågorna formuleras utgående från ett allmänt plan. (Kananen 2008, 73-74).

Enligt Kvale (1997, 97) är antalet intervjupersoner som används i ett arbete beroende på intervjuens syfte. Detta, eftersom få deltagare kan betyda att det är omöjligt att bilda statistiska generaliseringar, eller testa hypoteser mellan intervjuade. Vanligtvis ligger antalet deltagare mellan 15 +/- 10, detta beroende på tillgängliga resurser och tid för arbetet. Med fåtal intervjuer är det lättare att gå in på detalj i beteende eller fenomen. (Kvale 1997, 97). Temaintervju som metod baserar sig på att mängden informanter skall vara få, så att man kan framställa fördjupad och grundlig kunskap. Kunskapen som överförs från informanten till den intervjuande, och djupet på denna, påverkas långt av den intervjuandes kunskaper och färdigheter att ställa frågor som är relevanta inom temat. (Kananen 2008, 74).

Centralt för intervjuaren är också att ha förmågan att ställa sådana följdfrågor som bidrar till att slutresultatet kan introducera nya fakta och kunskap i fältet. Temaintervju som tillvägagångssätt i en undersökning kommer att fortgå utan förbestämd struktur. Det kan göra analysmomentet utmanande för den som intervjuar, eftersom varje intervju är unik och man inte kan följa ett mönster. (Kananen 2008, 74-75).

4.3 Urval av respondenter

Det mest centrala när man påbörjar urvalsprocessen, är att ha ett syfte med arbetet, samt frågeställningar som man vill ha svar på. När man väl har ett syfte och frågor att utgå från, är målet att hitta de personer som bäst korrelerar med det ovannämnda. (Ahrne & Svensson 2011, 42). När arbetsgruppen kontaktade dåvarande eventuella deltagare, utgick vi från att nå ut till anställda i de förutbestämda församlingarna som beskrivs i kapitel 6. Under den

preliminära kontakten med församlingarna blev vi istället för att ha intervjuat den vi först fick kontakt med, oftast hänvisade till någon annan. Valet av respondenter föreföll då naturligt, eftersom vi blev hänvisade till dessa personer. Undantaget var den evangelisk-lutherska kyrkan, eftersom vi riktade oss direkt till ansvarspersonen för invandrar- och flyktingarbete, vilka finns tillgängliga på församlingarnas nätsidor. Mot slutet av undersökningsprocessen tillades några orter, vilket bidrog till att valet av respondenter på dessa orter avgränsades till högst två per ort. Mer om församlingarna i kapitel 5 om undersökningsprocessen, samt kapitel 7 om valda församlingar.

Detta kan till viss mån jämföras med *snöbollsurval*, en metod som enligt Ahrne och Svensson (2011, 43) går ut på att den första informanten delar med sig namn på personer som kunde ha kunskap i ämnet. Detta leder till att man sedan kontaktar den som man blivit hänvisad till, och kan även få nya kontaktuppgifter av den andra informanten (Ahrne & Svensson 2011, 43). Skillnaden mellan denna metod och hur arbetsgruppen gått vidare, är att den man först kontaktat inte själv har bidragit med data, utan strax refererat vidare.

För att fenomenet papperslösa är så aktuellt, finns det endast ett fåtal personer i Finland som har kunskap inom området. Även om kyrkan är ett av de organ som har verksamhet med papperslösa, är det relativt få anställda som har direkt personlig kunskap i saken. Ahrne och Svensson (2011, 42) menar, att man i undersökningen bör presentera hur kontakt med respondenterna stiftats, och sträva till att förklara varför det resultat man kommit fram till inte i sig påverkats av valet av respondenten. Detta har vi beaktat i arbetet genom att inte ta med deltagarnas egna åsikter, utan utgår ifrån det som har uttalats att hela församlingen står för.

4.4 Dataanalysmetod

Vi har i vårt arbete valt att använda oss av analysmetoden meningskoncentrering, som ett sätt att utreda och ta till vara den information och kunskap vi får genom intervjuerna. Genom denna metod hittar vi faktorer som ter sig gemensamma för församlingarnas verksamhet på ett enklare sätt, samt får ut den mest centrala och relevanta av analysen.

Meningskoncentrering går ut på att de meningar som har uttryckts av intervjupersonerna formuleras mer koncist. Långa svar som fås av intervjupersonerna pressas samman till kortare uttalanden. Det viktigaste från svaren sammanfattas med några ord. (Kvale 1997, 175). I meningskoncentrering läser forskaren först genom hela intervjun för att få en bild av helheten i intervjun. Sedan fastställs meningsenheterna så som de uttrycks av informanten.

Efter det väljs ett tema som dominerar, och svaren tolkas professionellt utan fördomar. Därefter jämförs meningsenheterna med undersökningens syfte. Sista steget är att knyta samman det centrala i intervjun till en utsaga. (Kvale 1997, 177).

Genom att använda och tillämpa denna analysmetod, kan vi enklare tydliggöra och lägga fram det data som intervjuerna bidrar med. Arbetsgruppen transkriberar intervjuerna och använder intervjun i skriven form som underlag för analysprocessen. För att förstärka tillförlitligheten av arbetet, samt för att ge läsaren en bredare bild av vad meningskoncentrerung går ut på, har vi sammanfattat en tabell av några intervjuцитat. Citaten i tabellen är anonyma och är från olika församlingar från de utvalda intervjuområdena. Tabellen finns i Bilaga 2.

5 Undersökningsprocessen

Arbetsgruppen bestämde sig för fördjupningen i kyrkans arbete utifrån gruppens intresse för kyrkan. Dessutom ansåg vi kyrkans verksamhet utgöra en stor del av arbetet med papperslösa. Vi samlades första gången i januari 2017 och påbörjade arbetsprocessen med att läsa om de papperslösas nuvarande situation i Finland. Backman (1998, 22) menar att då man har en frågeställning klar, så skall man ta reda på andra studier som gjorts över samma ämne.

Sökning av studier resulterade i en med samma frågeställningar, men som endast handlade om Helsingforstrakten (Venetjoki 2016). Därför bestämde vi oss för att lämna bort Helsingfors från vår undersökning. I planeringsskedet av arbetet hade vi tankar kring vad kyrkan kan erbjuda för hjälp, men utgångsläget var ändå, att vi inte hade någon egentlig teori eller fakta som vi grundar våra tankar på. Enligt Kristensson (2014, 39) bör planeringsskedet vara väl genomtänkt, eftersom det längre in i processens gång kan vara svårt att ändra på något. Efter att vi noggrant läst oss in på ämnet, formade vi syfte, målsättningar och frågeställningar som vi anser vara relevanta och uppfyller beställarens krav. I tidigt skede av arbetsprocessen beslöt vi oss för vilken metod vi kommer att tillämpa samt vilka församlingar vi möjligtvis kan intervju. Mer om intervjuprocessen i kapitel 5.

Under tiden vi väntade på svar från de potentiella medverkarna, skrev vi på den teoretiska delen, framställde definitioner på begrepp och beskrev de olika församlingarna vi har i arbetet. Under veckorna före intervjuerna utformade vi fakta och tillämpning av metoder. Efter svar från de första församlingarna påbörjades intervjuerna i mitten av mars, och den

sista intervjun hölls i slutet av april. Efter intervjuerna transkriberades frågestunden till flytande text och analyserades efterhand.

Eftersom intervju är den främsta datainsamlingsmetoden, har processen tidvis varit utmanande. Vi har märkt att det har tagit lång tid att komma igång med intervjuerna och många församlingar svarade inte. Arbetet för att få lov till intervju samt att göra intervjubrev, har varit en lång process. Innan vi började kontakta församlingar, hade vi höga förväntningar på svar. Men många församlingar varken svarade eller hade intresse för att medverka i undersökningen. Vi reflekterade över situationen, vilket ledde till att vi valde att ta med nya områden av församlingar i Finland, för att få med flera perspektiv på fenomenet.

5.1 Materialsökning

Innan materialsökningen påbörjades, diskuterades det hur vi skall gå till väga för att hitta relevanta källor. Vi var medvetna om att källor om papperslösa i form av litteratur troligen inte skulle hittas, eftersom fenomenet papperslösa är så nytt. Litteratur har dock använts när vi beskrivit teorier och fördjupat oss i kyrkans verksamhet samt de olika församlingarna. Backman (1998, 70) menar att man före den konkreta sökningen skall bestämma hur man går till väga för att uppnå den förutbestämda avsikten.

I arbetet har vi valt att använda oss av litteratur i form av böcker, publikationer och officiella dokument samt hemsidor. Böcker har vi letat efter på bibliotek. Publikationer samt annan officiell information hittades på internet. Sökningen utökades även till tyskt material. Engelska publikationer har också använts, eftersom vi ville hitta data från Europa angående vissa aspekter. Sökord som vi har använt oss av är: *kyrkoasyl, kirchenasyl, kirkko turvapaikkana, papperslösa, paperittomat, illegal immigrant, undocumented immigrant, refugee crisis, mental health, pingstväänner, helluntaiseurakunta, metodistkyrka, baptistsamfund, baptistinen seurakunta, evangelisk-lutherska kyrkan* samt *evangelis-luterilainen kirkko*.

Avsikten med litteratursökningen har varit att få fram information om de utvalda församlingarna samt om de begrepp vi valt att beskriva. Litteratur har sökts på de två inhemska språken, svenska och finska, men även på engelska och tyska eftersom tillförlitligheten i arbetet stärks av fler källor. Då vi sökt specifik information om något i Finland så har sökorden varit enbart på finska, eftersom många svenskspråkiga sökord leder till sidor i Sverige.

För artiklarna i kapitel 3 om bakgrund och tidigare undersökning, användes sökorden *church, asylum, illegal immigrant, refugee crisis och Europe*. Vi föredrog engelska sökord, eftersom arbetsgruppen ansåg att artiklar på finska och svenska är svåråtkomliga inom ämnet. Alla artiklar söktes från EBSCO, och avgränsningen var ”full text”, samt artiklar från åren 2011-2017. I Bilaga 3 har vi åskådliggjort hur sökorden kombinerats, samt antalet träffar och på vilken grund artiklarna valts till arbetet.

5.2 Avgränsning

Vi har intervjuat evangelisk-lutherska-, baptist-, pingst- och metodistförsamlingen i regionerna Egentliga Finland, Nyland, Österbotten och Norra Karelen. Huvudstaden Helsingfors med omnejd har vi föredragit att utesluta, eftersom det redan gjorts en undersökning där om församlingars verksamhet med papperslösa (Venetjoki 2016). Eftersom det på varje ort finns både finska och svenska församlingar, har vi valt att inom regionerna nå ut till båda. Både finska och svenska församlingar har alltså kontaktats, och medverkar i arbetet.

5.3 Intervjuprocessen

Kontakt med församlingarna togs via mejl och telefonsamtal. Vi började med att skicka mejl, men beslöt senare att ringa till de resterande eventuella medverkarna, eftersom vi ansåg detta vara ett snabbare sätt att få bekräftelse om deltagande.

Eftersom vi valt att utföra en temaintervju, har vi tillsammans valt ut frågor som möjliggör uppkomst av följdfrågor under intervjun. Arbetsgruppen har före själva intervjutillfället skickat ut intervjubrev (se Bilaga 4) där information om syftet med arbetet, användning av data samt sekretess lyfts fram. Informanterna har även fått intervjufrågorna före själva intervjutillfället, så att de har haft möjlighet att reflektera över frågorna. Intervjufrågorna hittas i Bilaga 5 och bakgrunden till intervjufrågorna hittas i Bilaga 6.

Kristensson (2014, 134-135) hänvisar till Kvale och Brinkmanns (2009) kriterier för en god intervjuare. Till dessa kriterier hör bl.a. att man skall ha en god interaktion med informanten och att man skall vara intresserad av intervjuämnet (Kristensson 2014, 134-135). I ett tidigt skede valde vi att hela arbetsgruppen skall vara med under intervjuerna eftersom vi då har mera stöd av varandra. Dessutom visar vi engagemang för vårt eget arbete, så respondenten kan se att vi är intresserade av ämnet och vill få svar. Intervjuerna som var åtta till antalet

bandades, och i genomsnitt pågick en intervju i 25min. Arbetsgruppen intervjuade deltagarna enligt överenskommet. Detta utfördes både via telefon och personligt.

6 Belysning av begrepp

I arbetet kommer vi att presentera ett antal begrepp som är centrala för området. I detta kapitel önskar vi belysa dessa begrepp, så att läsaren kan förstå texten utan hinder, och på detta sätt få en helhetsbild av det arbetsgruppen lyfter fram. Begreppen vi valt att fördjupa är både sådana som kommer att nämnas relativt regelbundet i arbetet och begrepp som vi anser kan behöva belysas. Detta, eftersom vissa av begreppen inte förekommer i vardagligt bruk, och kan missförstås ifall man inte har full förståelse för innebörden.

Begreppet *asylsökande* används när man hänvisar till en person där man har orsak att misstänka att personen är utsatt för förföljelse i sitt hemland, eller i det land hon permanent befinner sig i. Förföljelserna kan grunda sig bl.a. på personens etnicitet, nationalitet, religion eller politiska ställning. Att söka asyl förutsätter att en person upplever att hon inte kan anförtro sig till det landets myndigheter och stödorgan. När man ansöker om asyl t.ex. i Finland, måste man konkret vara på plats. Det räcker inte att man kontaktar någon bekant i Finland, ifall man som asylsökande befinner sig utanför nationsgränsen. (Migrationsverket 2017).

Ekumenik inom kristendomen har sin utgångspunkt i Jesu undervisning om kärlek, och att de kristna skall förbli enhetliga. För ekumenik står till exempel bibelstället ”Jag ber att alla ska bli ett”- Joh. 17:21 (Segerbank 2000, 7). Ekumenik i praktiken uttrycker sig främst genom de olika kyrkliga samfundens gemensamma strävan att tolka det kristna budskapet, samt fastställa kyrkans uppgift i det sekulariserade samhället. Det förekommer även möten, s.k. trosdialoger, mellan kristendomens representanter och andra religiösa samfund. (Hanki, Könni, Manninen & Nyssönen 2004, 139).

Med *frikyrka* avses de kyrkliga samfund, som har sitt ursprung i lutherska teologin, men som betonar den personliga tron. Majoriteten av frikyrkorna har utvecklats under reformationen, och speciellt under 1700-talet, som i USA kallas väckelsens århundrade (Hanki, Könni, Manninen & Nyssönen 2005, 119). Frikyrkorna i Finland, även kallade protestantiska minoriteter, är helt oberoende av staten. De enskilda församlingarna svarar själv för sina inkomster och planerar själv sin verksamhet. De vanligaste frikyrkorna i Finland är

Pingströrelsen, Missionskyrkan, Suomen Vapaakirkko, baptismen, metodismen och adventismen. (Hanki et.al 2004, 154).

En *papperslös* människa är en person som vistas i ett land utan att ha fått uppehållstillstånd eller visum för sitt tillhåll, samt ifall uppehållstillståndet eller visumet upphört gälla. Man definierar även denna grupp av människor som olagliga invandrare, illegala immigranter eller personer som befinner sig olagligt i landet. De två första begreppen har dock kritiserats eftersom många anser att det klingar negativt och att ingen människa i sig är olaglig. Det är först under de senare åren som begreppet papperslös kommit i bruk. (Faktaa maahanmuutosta u.å.).

Social och Hälsovårdsministeriets (2017) definierar en papperslös enligt följande:

- ”En person som vistas i landet utan uppehållstillstånd och som inte kommit från en EU- eller EES-stat eller Schweiz. Personens uppehållstillstånd har utgått eller personens ankomst till/vistelse i landet är olaglig.
- En person som i studiesyfte eller av annan orsak kommit till Finland från ett annat land än en EU- eller EES-stat eller Schweiz. Personen har fått ett uppehållstillstånd på basis av en privat sjukförsäkring, men försäkringsskyddet har gått ut eller är inte täckande.
- En person som kommit från ett annat land än en EU- eller EES-stat eller Schweiz och vars behandling av hemortsrätten är pågående eller oklar.
- EU-medborgare som vistas i landet lagligt men som inte har ett försäkringsskydd för eventuell sjukdom eller sjukvård.”

Återvändningsavtal är en form av överenskommelse, där en person som vistas i ett land utan uppehållstillstånd, eller utan förutsättningar för att få eller förlänga ett uppehållstillstånd, kan sändas tillbaka till sitt hemland. Även i fall där en utlänning som vistas i Finland begått brott eller blivit utvisad, kan avtalet brukas. Det finns ett avtal som EU har gemensamt med utvalda länder, och där alla medlemsländer följer samma princip. Men kontrakt kan även stiftas två länder sinsemellan. Alla fall bedöms individuellt, men grundprincipen är att ingen sänds tillbaka ifall det förekommer krig och konflikt i hemlandet, eller ifall det finns skäl att misstänka att personen råkar ut för tortyr eller förföljelse när hon återvänder. (Inrikesministeriet u.å.).

7 Beskrivning av valda församlingar

I början av projektet då syftet med vårt arbete fastställdes, var visionen att få med ett brett geografiskt område i Finland innefattande flera kommuner och städer runtom i landet. Detta, eftersom vi ansåg att det skulle medföra intressant fakta när de ställs sida vid sida, samt att de kunde bidra till ett mer utförligt och omfattande resultat. Vi insåg snabbt att detta tankesätt inte var realistiskt, eftersom projektet har begränsad tid. Resultatet blev att i undersökningen ha med fem regioner i Finland (Tabell 1).

Eftersom två skribenter i arbetsgruppen har sitt ursprung i Österbotten, och den tredje från Nyland, valde vi preliminärt att ta med dessa regioner i vår undersökning p.g.a. kontakter i församlingslivet. Egentliga Finland var ett säkert val redan vid sammanställning av syfte. Detta, eftersom alla i arbetsgruppen bor i Egentliga Finland och detta möjliggör personlig kontakt med församlingsanställda vad gäller intervjuerna.

Vi avgränsade arbetet utgående från vilka frikyrkor som fanns i de valda städerna. Eftersom undersökningen till en del kommer att bestå av att se på skillnaden i verksamheten mellan församlingarnas insatser, så har vi valt att kort beskriva de olika församlingarna. En ytterligare motivering för valet av både Evangelisk-lutherska och frikyrkliga församlingar, är att vi anser dessa aktörer ha olika ekonomiska utgångspunkter i verksamheten. Evangelisk-lutherska kyrkan har en säker inkomstkälla i form av kyrkoskatten (Hanki et.al. 2005, 130), medan frikyrkors ekonomi baserar sig främst på frivilliga donationer och medlemsavgifter (Hanki et.al 2005, 154).

I Tabell 1 redogör vi för hur många församlingar vi har tagit kontakt med i varje region. Eftersom församlingarna är anonyma i arbetet, så vill vi med hjälp av tabellen åskådliggöra för läsaren hur intresset har delat sig i områdena.

Tabell 1. Regionfördelning.

Region	Sammanlagt	Församlingar som deltog	Församlingar som inte ville delta	Församlingar som inte svarade
Egentliga Finland	5	3	1	1
Österbotten	10	2	3	5
Nyland	7	2	1	4
Norra Karelen	1	1	0	0

Valet av Norra Karelen motiverar vi med önskan om att ge en mer heltäckande bild av situationen i Finland. Vi fick under en intervju höra att arbetet med papperslösa har fungerat bra i Norra Karelen, vilket väckte vårt intresse att försöka få med någon församling från den regionen.

7.1 Evangelisk-lutherska kyrkan

Till Finland anlände den lutherska tanken om tro i början av 1500-talet som en fortsättning på reformationen vilken påbörjats i Sverige. Till en början var den evangelisk-lutherska kyrkan och staten under samma ordning, men i mitten av 1800-talet började enigheten splittras som en följd av liberalismen, som spred sig från olika väckelserörelser och Europa överlag. Att ha ett system där en kyrka är statskyrka har under åren avvecklats. (Suomessa-hanke 2007). Den evangelisk-lutherska kyrkan har dock förblivit ett offentligt samfund i Finland, och dess lagar utgör en del av Finlands lagstiftning. Kyrkan medverkar förutom i lagstiftning också i samhällliga uppgifter. Dessa uppgifter kan vara bl.a. pedagogiskt arbete, diakoni som en form av socialtjänst, missbruksarbete, upprätthållning av kulturhistoriskt värdefulla byggnader samt internationellt hjälparbete. Även om lagen om religionsfriheten har varit i kraft sedan år 1923, är det enligt Suomen Evankelis-luterilainen kirkko ännu 71,9 % (1.1.2017) av finländarna som hör till den så kallade statskyrkan. (Suomessa-hanke 2007).

Evangelisk-lutherska kyrkan har sin utgångspunkt i gudstjänstverksamhet, där man varje söndag har predikan samt firar nattvard ca en gång i månaden. En annan aspekt som den lutherska kyrkan, men även många frikyrkor och väckelserörelser följer, är kyrkohandboken. Denna handbok delar in året i tre kretsar: jul-, påsk- och pingstkretsen. Kretsarna utmärks

av olika liturgiska färger som presenteras i kyrkan, t.ex. vita textilier hängs vid jul och påsk, eftersom det symboliserar glädje. (Hanki et.al. 2005, 94-95).

Det som kanske mest skiljer evangelisk-lutherska kyrkan från frikyrkorna, är att den genomför barndop medan de andra främst har vuxendop. Vuxna kan också döpas till den lutherska kyrkan, men majoriteten som döps är barn, som genom dopet blir medlemmar i kyrkan. Många äktenskap förrättas också i kyrkan, vilket dock förutsätter att ena eller båda är medlemmar i lutherska kyrkan. Om den ena inte hör till lutherska kyrkan, måste denne bevisas höra till ett annat godkänt kristet samfund. En annan förrättning som lutherska kyrkan praktiserar, är jordfästning. Även om en person inte hör till kyrkan, kan hon om så önskar få en kyrklig jordfästning. Under jordfästningen betonar man tron på själens uppståndelse och ber för den avlidne men även om tröst och stöd för den avlidnes anhöriga. (Hanki et.al. 2005, 101-102).

Eftersom den evangelisk-lutherska kyrkan ännu anses vara statskyrka i form av ett offentligt samfund, har de beskattningsrätt. Skatteprocenten varierar från 1–2 % i olika församlingar. Den betalas av medlemmarna och ca 2 % betalas till kyrkan av staten via den samfundsskatt som företag betalar till staten. Detta för att kyrkan fortsättningsvis kan upprätthålla gravgårdar och annan värdefull verksamhet. (Hanki et.al. 2005, 130).

7.2 Metodistkyrkan

Metodismens har sin grund inom anglikanska kyrkan, som är statskyrkan i England. Rörelsen har sin grund under tidsperioden då engelska kyrkan stort sett hade avlägsnat sig från levande kristendomen. Grundaren John Wesley var präst i engelska kyrkan och hade inte som mål att avlägsna sig från kyrkan, utan istället förnya den. En orsak till att metodistiska kyrkan skiljdes från engelska kyrkan var att metodismen hade stark betoning på omvändning och betoningen av kristna tron i dagliga livet. Wesley och hans anhängare stängdes utanför engelska kyrkan, och efter detta började metodisterna hålla träffarna utomhus och i egna lokaler. Till norden kom metodismen från Amerika via emigranter som tog med sin nya tro, vilket ledde till att den första metodistförsamlingen grundades i Finland 1881 (Metodistkyrkan 2009).

Gudstjänster i metodistförsamlingar är en blandning av ordnade formaliteter och ledig stil. Viktiga delar i gudstjänsten är predikan och lovsång. Det är vanligt att församlingsmedlemmarna har en aktiv roll i församlingen. I församlingen tillämpas barndop.

Nattvarden är öppen för alla all som tror på Jesus och vill möta honom vid nattvardsbordet. Kvinnopastorer är tillåtna i metodistkyrkan sedan år 1956. (Metodistkyrkan 2009).

Enligt Metodistkyrkan (2009) blir man medlem i metodistkyrkan genom att svara jakande på följande fem frågor:

1. ”Bekänner du inför Gud och denna församling det nya förbund som ditt dop innebär?
2. Bekänner du Jesus Kristus som din Frälsare och Herre och är du redo att visa honom tro och lydnad som medlem
3. Bekänner du den kristna tron sådan den getts oss i Gamla och Nya testamentets skrifter?
4. Vill du med Guds hjälp leva ett kristet liv och alltid förbli en trogen medlem av Kristi kyrka?
5. Vill du vara metodistkyrkan trogen och stödja den med dina förböner, din närvaro, dina gåvor och din tjänst? ”

7.3 Pingströrelsen

Pingströrelsen är grundad i början av 1900-talet, men det finns meningsskiljaktigheter angående det exakta året. Enligt Ewald (2006, 394) grundades den år 1906 och enligt Hanki et.al. (2004, 122) grundades den redan år 1901, och blev världskänd år 1906. Pingströrelsen är idag en grupp av miljontals anhängare runt om i världen och har sitt ursprung i Los Angeles, Förenta staterna. Rörelsen började år 1906 och den är inte en enhetlig organisation, alla församlingar kan inbördes vara olika. Pingströrelsen använder sig av det vanliga baptistiska dopet med vatten, men de har även *andedop* som innebär att personen som blir döpt fylls med Guds Ande och efter andedopet följer nådegåvor. Till de mest poängterade nådegåvorna hör profetia, tungomålstal och helbrägdagörelse. (Ewald 2006, 394). Vidare är exorcism även utmärkande inom pingströrelsen (Hanki et.al. 2004, 122).

Enligt *Suomen Helluntaikirkko* (2001) har pingströrelsen i Finland tio inslag som tron baserar sig på t.ex. att man anser Bibeln vara inspirerad av den Helige Anden, man tror att Gud är himmelens och jordens skapare samt att Jesus Kristus är världens räddare. Av alla

kristna rörelser är pingströrelsen den vars medlemstal växer snabbast. Under mötena strävar man till att lyfta fram Guds verkan i vardagen mer än att presentera de teoretiska man har sammanställt från den Heliga skriften. Detta görs genom att församlingsmedlemmar och anställda delar med sig av hur Gud har hjälpt dem genom bönesvar, profetior och helanden. (Hanki et.al. 2004, 122).

7.4 Baptistsamfund

Baptismens rötter sträcker sig tillbaka till reformationen på 1500-talet. Baptismen har inte en grundare, men det anses idag att den anglikanska pastorn John Smyth bidrog mycket till utformandet av församlingen och Smyth var grundaren av första baptistförsamlingen i London 1611. Smyth ansåg som speciellt viktiga teman: Vuxendop, religionsfrihet och församlingens självbestämmanderätt. Baptismen spred sig på 1600-talet till Amerika, dit många valde att fara p.g.a. förföljningar. (Uskonnot suomessa 2007).

I Finland grundades första baptistförsamlingen år 1856 på Åland, varifrån den spridits till södra Finland och Österbotten (Hanki et.al 2004, 158). Tron utövades i början främst av svenskspråkiga, men därefter har det bildats en skild gren för svenskspråkiga- och finskspråkiga baptistsamfund (Uskonnot suomessa 2007). Det finska baptistsamfundet registrerades år 1928 och Finlands svenska baptistsamfund först år 1980. De flesta svenska baptistförsamlingarna ligger i Österbotten. (Hanki et.al. 2004, 158-159).

Baptismen har Bibeln som auktoritet, och påminner i stort sett om andra protestantiska riktningar. Det som dock skiljer frikyrkorna är, att baptisterna har ingen trosbekännelse som är i central position. Baptisterna har två sakrament, nattvard och dop. Församlingen ordnar vuxendop för de som har erkänt sin tro. Baptisterna bör följa Jesu exempel i dagligt liv, men också lyda de som leder landet. Staten gör världsligt arbete och församlingen andligt arbete. (Suomen Baptistikirkko verkossa 2017). Baptisterna vill vara självständiga och *församlingsmötet* gör de slutgiltiga besluten samt väljer äldstekåren (Hanki et.al. 2004, 159).

8 Bakgrund för kyrkans arbete med utsatta

I kapitel 8 kommer vi att ta upp hur kyrkans arbete tidigare sett ut, och hur dessa verksamhetsformer kan ta sig uttryck i dagens läge. Diakoniarbete och kyrkoasyl presenteras eftersom både evangelisk-lutherska kyrkan och frikyrkorna har dessa former av verksamhet. Diakoniarbete förekommer inte i frikyrkorna i samma format som i evangelisk-lutherska,

men formen är liknande. Vi har inte här fördjupat oss i diakoniarbetet i arbetet med papperslösa, eftersom detta tas upp i kapitel 9 om analys, samt i kapitel 10 om resultat.

8.1 Diakoniarbete i Finland

Diakoniarbetet baserar sig på Nya testamentet, från den tiden då de första församlingarna grundades. Grunden för arbetet hittar man inte i Bibeln från en enskild berättelse, utan man brukar hänvisa till det dubbla kärleksbudet. Diakoniarbetet inspireras också av de första ursprungsförsamlingarnas tanke och riktlinjer angående delaktighet, gemenskap och tjänande. Enligt Bibeln har de ursprungliga församlingarnas tankar handlat om att förmedla en ny kärlekstjänst, som ett resultat av att man blivit frälst. (Helosvuori, Koskenvesa, Niemelä & Veikkola 2002, 107-108).

Ursprungligen har diakonin varit en naturlig och vardaglig sak i församlingens verksamhet som utförts under gudstjänster, men även under annan tid. Församlingen tog hand om varenda församlingsmedlem, men också om andra lidande och utstötta i samhället. Diakoniarbetet utfördes inte bara som en tjänst av barmhärtighet, utan det blev ett sätt att uttrycka den nya livsstilen man fått genom tron på Jesus. Med tiden blev det praktiskt att utse diakoner, vars uppgift blev att ordna omsorg och mathjälp åt de behövande. Diakonerna ville nå de marginaliserade i samhället, dvs. de fattiga, törstiga, hungriga, utvecklingsstörda, hemlösa och sjuka, för att se till deras behov. (Helosvuori et.al. 2002, 108).

I Finland har diakonin idag en stabil ställning och är en form av ett socialt stöd. Tidigare har diakoniarbetet haft en tydlig roll inom det finländska samhälleliga servicesystemet, men efter år 1972 har diakoniarbetet varit mer självständigt. På många områden i Finland är församlingens diakoniarbete den sista trygghetsgarantin för invånare som fallit utanför det skyddsnät som samhället erbjuder. Idag samarbetar diakoniarbetet med många kommuners socialvården och samarbetet syns främst i arbetet med svårt marginaliserade, de ekonomiskt utsatta samt inom äldreomsorgen. (Kummel-Myrskog, Sarelin & Ekstrand 2009, 69-70). Det är diakoniarbetarna som i allmänhet har ansvar för församlingens arbete med äldre människor. Några exempel på verksamhet bland äldre är bl.a. diskussionstillfällen med olika teman, och hembesök. Församlingspersonal besöker även sjukhus och ålderdomshem för att hålla andakter. (Hanki et.al. 2005, 107).

I dagens läge omfattar diakoniarbetet främst mathjälp eller skuldrådgivning. En central uppgift i diakonin är att genom debatt nå ut till medborgare om situationen de utsatta och marginaliserade befinner sig i. Till diakoni hör även flyktingarbete, missbrukarvård,

kristelefon för unga och sjukhussjälavård. Det ordnas också så kallade sorgegrupper, var man vid miste av en anhörig, kan få stöd av andra i samma situation. (Hanki et.al. 2005, 106-108).

Diakonin i Finland håller även på med internationell verksamhet som sköts av Kyrkans Utlandshjälp. Kyrkans internationella diakoni innebär hjälpverksamhet vid naturkatastrofer, samt freds- och människorättsarbete i fattiga länder. Diakonin har en årlig insamling vid namn *Gemensamt Ansvar*. (Hanki et.al. 2005, 107, 115). Intäkterna från insamlingen går till både internationell- och nationell verksamhet, varav 60 % går till utvecklingsarbete och katastrofhjälp genom Kyrkans Utlandshjälp. Av resterande intäkter går 20 % till arbete inom Finland, varav ändamålet årligen byts ut och 20 % går till kyrkans egna hjälparbete. (Gemensamt Ansvar 2017).

Enligt Kyrkoordningen (1991/1055) är målet med diakoniarbetet att erbjuda verktyg för den som är utsatt och det stöd man ger utmärks av den kärlek som Jesus har lärt oss (4 kap § 4). Utgångspunkten i diakoniarbetet är att man skall se till de behov som den hjälpsökande har, utgående från hennes egna villkor. Som professionell måste man ändå komma ihåg att man har en skyldighet att följa de regleringar som samhället lagt. Det är viktigt för diakoniarbetaren att vara uppmärksam angående intresset för andligt stöd också. Även om den hjälpsökande inte direkt tar upp troslivet, kan man i vissa fall uppfatta att det finns en önskan att behandla det området. Man måste dock vara sensitiv i sitt tillvägagångssätt, eftersom det ibland kan vara för tidigt eller personligt med frågor om ens tro. (Helander 2003, 300-301).

8.2 Kyrkoasyl

Kyrkoasylen har tillämpats som en form av skydd i många hundra år, men blev legaliserad i flera europeiska länder först i slutet på 1900-talet. Tyskland är en av föregångarna, för där har den varit i laglig kraft sedan år 1983. I Tyskland är kyrkoasylen alltså ett lagligt verktyg, som kyrkan kan använda för att erbjuda skydd till personer som har fått beslut om negativ asyl. Om de inte vänder sig till kyrkan, kan det hända att de skickas tillbaka till de omständigheter som av kyrkan anses som socialt oacceptabla. Med kyrkoasylen har man i flera fall i Tyskland lyckats ompröva den papperslösas situation, och bidragit med stöd och hjälp till ett positivt beslut. Finansieringen av kyrkoasylen i Tyskland sker till största delen av frivilliga donationer. Kyrkoasylen är en långvarig process som kan ta flera månader, och detta påminner kyrkan de myndigheter de har kontakt med om. Uppskattningar av en federal

arbetsgrupp som gjordes mellan 1996–2001 beräknar, att man tack vare kyrkoasylen fått fram en lösning i 75 % av fallen där den använts. (Ökumenische Bundesarbeitsgemeinschaft Asyl in der Kirche 2013, 1-4).

Enligt *Kyrkolagen* (1993/1054) är kyrkans uppgift att "[...]förverkliga kärleken till nästan." (§ 2) och det menar Kuvaja (2007, 10) att kyrkoasyl i praktiken går ut på. Den som söker skydd måste alltid själv ta initiativet till att söka kyrkoasyl och församlingen är skyldig till att hjälpa en person som är i livsfara om hon ber om hjälp (Kuvaja 2007, 9). Men en central princip är att motivera den skyddsökande att själv vara aktiv under hela processens gång, eftersom hon har ett ansvar. En öppen fullmakt kan vara ett bra alternativ då officiella ärenden skall skötas. Församlingen måste inse allvaret i nödsituationen för personen i fråga, och se till att hon får den hjälp hon kan erbjudas. (Kyrkoasyl 2015).

Man arbetar för att alla människor skall behandlas rättvist och att en ny asylprocess skall ordnas med en mer grundligare och utförligare granskning av ärendet. Verksamheten är alltså inte till för att bekämpa lag och ordning. (Kuvaja 2007, 9).

Ifall myndigheterna har gett nekande asylbeslut och den asylsökande är i livshotande fara, så kan församlingen hjälpa. Under tiden som den skyddsökande väntar på behandlingen av dess ärende, kan församlingen genom sin kärlek erbjuda andligt och psykiskt stöd samt skydd. Man måste vara mån om den skyddsökandes integritet, men församlingarna råds visa öppenhet under processens gång. Polisen skall känna till vistelseorten, eftersom utgångsläget inte är att gömma någon. Personen som söker skydd skall även informeras och grundligt förklaras om församlingens principer, samt församlingens möjlighet till ekonomiskt stöd (Kuvaja 2007, 9-12).

Församlingarna strävar till att underlätta arbetet med papperslösa genom "öppna dörrar", alltså att ingen göms undan, och myndigheterna vet var personen finns. Det är inte ett enkelt beslut att ta då man ansöker om kyrkoasyl, eftersom skyddet går ut på en frivillig fångenskap. (Kuvaja 2007, 10-11). Man erbjuder inte kyrkoasyl offentligt och marknadsför inte verksamheten, eftersom själva kyrkoasylen endast ges åt en skyddsökande som omedelbart behöver hjälp (Kyrkoasyl 2015). I Finland har församlingar, kloster och enskilda medlemmar i församlingar hjälpt migranter som befinner sig i svåra situationer (Kyrkoasyl 2015, 4). Utrymmet för den skyddsökandes uppehåll skall vara tryggt, och hon skall kunna utföra vardagliga sysslor där. En viktig stödfunktion för hennes välbefinnande kan t.ex. vara att församlingen ordnar en stödgrupp. (Kuvaja 2007, 12).

Fram till år 2015 hade kyrkoasylen använts i rätt så få fall i Finland, det handlar endast om några per år (Kyrkoasyl 2015, 4). Kyrkoasylen, eller kyrkan som fristad, har tillämpats mer i de andra nordiska länderna och i Centraleuropa än i Finland. I Norge, Tyskland, Irland och Storbritannien har det inom kyrkan gjorts upp modeller hur kyrkoasyl ska tillämpas. I Norge erbjöd 150 församlingar kyrkoasyl till över hundra utvisningshotade kosovoalbaner. Som mest har 500–600 skyddssökande befunnit sig i de norska kyrkorna före år 2007. Församlingarnas arbete i många europeiska länder har lett till, att ett flertal negativa asylbeslut ändrats till positiva. (Kuvaja 2007, 22).

I Sverige har kyrkoasylen tillämpats i fler fall än i Finland. År 2005 gjordes en påskkampanj i Sverige, där målet var att vädja om att tusentals människor som befinner utan uppehållstillstånd i landet skulle få stanna. Under kampanjens tid gömdes många personer som var utan uppehållstillstånd av kyrkans medlemmar. Samma år ändrades utlänningslagen till en mildare utformning, vilket innebar att fler fick asyl. 1993 skede den sista kränkningen av kyrkoasylen, då polisen gick in i Alsike kloster och många av dem som befann sig där deporterades. (Kuvaja 2007, 23).

9 Analys och sammanfattning

I detta kapitel har de data vi fått av intervjuerna sammanställts och redogjorts. Hur analysen gick till i praktiken introducerades i kapitel 4. I detta kapitel önskar vi mer belysa för läsaren hur de valda församlingarna förhållit sig, samt presentera svaren i ett sammanfattat, flytande format. I arbetet behandlas alla församlingar anonymt, vilket leder till att vi inte nämner vilken församling i sig har uttalat vad, utan kommer att presentera alla intervjuer som en helhet. Utgående från de åtta grundfrågorna som sammanställts före intervjuperioden, samt följdfrågor som är individuella för varje intervju, presenteras församlingarnas tankar och svar. Vissa av församlingarna hade långt samma linje på svaren, medan man i somliga frågor kunde se olikheterna. Arbetsgruppen har även valt att bifoga citat från diverse intervjuer, eftersom vi anser att dessa yttranden medför tillförlitlighet samt inför en äkthet i arbetet.

9.1 Hur kontakten skapats mellan papperslös och församling

Av de församlingar som deltog i intervjuerna, hade inte alla församlingar varit i direkt kontakt med papperslösa. Men även om några församlingar inte haft direkt kontakt med papperslösa, så är de ändå medvetna om situationen och ökningen i utmaningar det kan medföra. I denna del ligger fokuset på de församlingar som har kommit i direkt kontakt med

papperslösa, vilket betyder situationer där de med säkerhet vet att personen som de arbetat med är papperslös. Många församlingar hade svårt att uppskatta exakta mängden papperslösa som de hade kommit i kontakt med eftersom församlingarna inte frågar t.ex. bakgrunden för personer som deltar i gudstjänster och andra verksamheter i församlingen.

Den verksamheten som församlingarna har med invandrare, har i vissa fall öppnat en kanal för den papperslösa att komma i kontakt med församlingen. Exempel på verksamheter som i kyrkans arbete är speciellt riktade för invandrare, är diverse möten, caféer och gudstjänster. Via dessa verksamheter har det varit lägre tröskel för papperslösa att delta i församlingens verksamhet eftersom det har i ett fall deltagit invandrare som är hem från samma land som den papperslösa och har samma modersmål.

En vanlig väg som kontakten skapats via är släktingar och bekanta som redan befinner sig i landet och har hjälpt den papperslösa personen med att hitta rätta personer i församlingen som kan hjälpa dem vidare. Dessa gemensamma kontakter har i en del fall deltagit i församlingens aktiviteter och har även haft möjlighet att fungera som tolk för den papperslösa personen.

Det har också funnits fall där papperslösa själva direkt tagit kontakt med församlingens anställda med att skicka meddelande via telefon, facebook eller mejl. Ett citat från en intervju:

No meidän tapauksessa niin he ovat ihan hakeutuneet tänne seurakuntaan, ja jonkun kaverin tai tuttavan tai suomalaisen- kantasuomalaisen saattamana. Ja sitten tosiaan he ovat itse ottaneet yhteyttä. (Anonym församling)

I första hand är det grundbehoven, så som mat och husrum, som styr den papperslösa till att komma i kontakt med församlingen, anser en respondent. En av de största utmaningarna för en person som fått negativt asylbeslut, är att upprätthålla en viss humanitär levnadsstandard. Hjälpen och stödet man får från församlingarna, kan underlätta vardagens gång även om ingen långvarig hjälprelation bildas. Alla de informanter som personligen haft kontakt med någon papperslös ansåg att den vanligaste vägen för hur kontakten skapas mellan en papperslös och församling, är via sociala nätverk. I de flesta fallen har den papperslösa personens släktingar och vänner deltagit tidigare i församlingens verksamhet, och på så sätt kunnat informera om möjligheter.

En del papperslösa har bekantat sig med församlingens arbete redan under tiden, då de var asylsökande och om de sedan fått negativt besked, har utgångsläget troligen varit att de kommer ihåg någon de kan vända sig till. Församlingarna kräver inte att en person har regelbundet närvarat vid olika tillställningar, utan önskar hjälpa utan desto mer ingående kunskap i vem den hjälpsökande är. Det som en informant ansåg vara tacksamt, var att lokalerna som församlingen håller verksamhet i på den orten är centrala, så den papperslösa kan enklare hitta dit. Församlingarna strävar till att hjälpa papperslösa oberoende på vad deras bakgrund är.

Det är inget krav att papperslösa personen går regelbundet till en församling, utan redan efter att ha deltagit en gång kan de komma ihåg var lokaler finns, och på detta sätt finna hjälp. Ingen församling gör reklam för arbetet som är specifikt riktat för papperslösa. Dock har församlingen en vilja att hjälpa och skapa kontakt, ett citat från en församling:

Vår grundtanke är att när vi hör om sådana fall eller det som väcker vårt intresse om det sker orättvisa och vi känner ett ansvar att försvara dem som blir orättvist behandlade, det har denna församling gjort i alla tider och hjälpt många att få permanent uppehållstillstånd och sen liksom permanent få bli kvar i landet. (Anonym församling)

Församlingarna har även kommit i kontakt med papperslösa, som ett resultat av de stora flyktingströmmarna som kom de senaste åren. Genom samarbete inom tredje sektorn ordnades tillfällen där man delade ut mat och kläder till de som kommit till landet. Under detta skede stiftade man bekantskap med många, som vid en senare tidpunkt blev papperslösa. Global Clinic och andra organisationer har också styrt vidare papperslösa till församlingen.

9.2 Samarbete med myndigheter och tredje sektorn

Alla informanter arbetsgruppen intervjuat har angett att de har, eller har haft samarbete med myndigheter angående verksamheten med papperslösa. Samarbetet kan vara kortvarigt samt i etapper, såsom konsultation. Med konsultation menas i dessa fall, att någon med större kunskap har gett råd till församlingen i hur man kunde gå till väga med fallet. Men även långvarigare kontakt med myndigheterna förekommer. Då handlar kontakten mer om att diskutera och reflektera över fall som prövas eller omprövas.

Flertalet av församlingarna upplevde att myndigheterna har förhållit sig för neutrala till fenomenet eller att attityden gentemot papperslösa är negativ. Huvudansvaret för papperslösa ligger hos staten och kommunen (RedNet u.å.), men utav de församlingar vi har haft kontakt med, så ansåg majoriteten att dessa skyldigheter inte har uppfyllts. En informant uppgav följande: "... se on kyllä ihan hallituksesta lähtöisin, että näitä hätä-ohjeistuksia ei ole tullut, niin he niin kun käytännössä välttävät näitä lakisäateisiä tehtäviään.". Detta tyder på att regeringen verkar undvika sina lagliga förrättningar, vilket resulterar i att ansvaret faller på tredje sektorn.

Det som nämns i Kyrkolagen (1193/1054) 2 kap § 2, är ett avtal som myndigheterna kan hänvisa till i dessa frågor. Paragrafen stiftar följande: "En församling eller en kyrklig samfällighet kan med stöd av avtal även sköta uppgifter som ankommer på en kommun eller ett kommunalförbund. Inrättas för skötseln av uppgiften en direktion i församlingen eller i den kyrkliga samfälligheten, kan det bestämmas i avtalet att kommunen eller kommunalförbundet har rätt att utse medlemmar i direktionen, dock högst hälften av dessa." Detta har kyrkorna dock inte tillkännagivit att skulle ha underskrivits.

En annan församling ansåg, att samarbetet hittills med myndigheterna fortgått bra. Dels eftersom de inte haft så mycket verksamhet eller direkt kontakt med myndigheter, och dels för att det funnits andra aktörer inblandade i samarbetet som haft en större roll. En faktor denna församling upplevde dock som en utmaning, var att myndigheterna drar hastiga beslut och förhåller sig skeptiskt till livshistorierna de papperslösa berättar. Ett hinder för verksamheten är också att när en person kommer till Finland som papperslös, förväntas den personen skickas till det land i EU som hon först kommit till, för att prövas. Policyn är alltså att personen automatiskt skickas tillbaka, och rättvis behandling eller goda förutsättningar för boende, mat och kläder kan inte garanteras (EU Immigration Portal 2016).

Mer än en församling tillkännagav att de har kontakt med myndigheter när de söker rådgivning angående verksamhet. Kontakt tas då speciellt med representanter för kommunen eller med migrationsverkets personal, för att få direktiv och riktlinjer för specifika fall som kyrkan fått. I stort sätt hade alla informanter samma åsikt angående en aspekt i myndigheternas arbete: myndigheterna besitter inte information om vad man får göra och i vilka mått man kan hjälpa de papperslösa. Detta faller dock inte på den enskilda kommunens ansvar, utan det är Finlands regering som än inte gett ut riktlinjer för hur verksamheten skall verkställas inom ramarna för lagen. En församlingsanställd delade med sig att hon nyligen deltagit i ett möte, och att det fortsättningsvis inte finns några klara direktiv på vem som

betalar utkomststöd till papperslösa. När personer som befinner sig i hög position i statliga kretsar inte kan ge råd åt kyrkan, skapar det bristningar i samarbetet. Främst som resultat av den oklarhet i frågan om papperslösa, som hela Finland står framför.

Det som en församling tog upp som ett positivt element när det handlar om samarbete mellan kyrka och stad på den enskilda orten, var att det var staden som tog initiativ. Staden hade kontaktat medverkanden inom tredje sektorn, och föreslagit att man handlar för att underlätta de papperslösas situation. Även om det i sista hand var församlingen som vidtog praktiska åtgärder, var det tacksamt att myndigheterna visat intresse och hjälper tredje sektorn på vägen.

Hälften av informanterna ansåg att en av de största utmaningarna angående samarbete med myndigheter i frågan om papperslösa, är tillit. Myndigheterna ställer sig lätt kritiskt mot den papperslösas berättelse, och litar sällan på personen om inga konkreta bevis framförs. Det finns dock undantag, och några av kyrkorna arbetar tillsammans med jurister med att få fall omprövade. En informant uppgav följande:

(..)...erityisesti ihmiskaupan uhrinaiset jotka eivät uskalla ensiksi kertoa parittajistaan mitään, ja sitten kun me pystytään ehkä kehittämään vähän luottamuksellisempi suhde heihin ja tavataan monta kertaa, niin he sitten yhtäkkiä alkavat kertoa yksityiskohtia. Ja erityisesti näiden naisten kohdalla niin ollaan saatu uudelleen käsittelyyn näitä juttuja koska he vihdoinkin alkaa puhumaan ja sitten voidaan löytää hyvin muutakin todisteaineistoa, että he ovat saanut, vaikka uhkausviestejä jostain. (Anonym församling)

Detta tyder på att omprövningen sker ofta på grund av att den papperslösa, närmast offer för människohandel, presenterar nya fakta som hon inte tidigare vågat yttra sig om. Av de församlingar som intervjuades, hade alla förutom två vid något tillfälle under verksamhetsperioden haft samarbete med andra församlingar. Informanterna ansåg att samarbetet både mellan kyrkor, men även med andra organisationer inom tredje sektorn t.ex. Röda Korset, är centralt för att garantera bästa möjliga hjälp. När inrättningarna i tredje sektorn arbetar tillsammans, kan man säkrare uppnå positiva resultat och hitta det bästa och mest relevanta sättet att stöda den papperslösa.

De informanter från församlingarna som inte hade något officiellt samarbete med andra kyrkor, hade dock en öppen attityd för framtida partnerskap. Angående hjälp för papperslösa

hänvisar en av dessa församlingar papperslösa till andra verksamheter inom tredje sektorn, såsom Röda Korset och Frälsningsarmén. När de egna resurserna inte räcker till, är det centralt att vända sig till någon som innehar kunskap eller konkreta hjälpmedel, anser informanten från denna församling. Den andra informanten klargjorde att deras knapphet på samarbete med andra berodde på, att mängden papperslösa de kommit i kontakt med varit så låg, att de ännu inte ansett sig behöva stöd av andra. Ifall det uppstod en situation de inte kunde hantera själv, vore det troligt att de vände sig till någon av de andra frikyrkorna på orten. Detta, eftersom de har kontakt med dessa församlingar angående andra angelägenheter.

Främst består samarbete mellan olika kyrkor av att dela resurser. Detta tar uttryck bl.a. genom delade finansiella tillgångar, områden av expertis samt bredare tidsram, då antalet medverkare i fall ökar. Samarbete som förekommer mellan finska och svenska samfund har även bidragit med ökad språkundervisning som stödverktyg för de papperslösas integration. Samarbete påträffas för det mesta bland stadens eller ortens församlingar, men i vissa fall har man haft gemensamt arbete som överskridit kommungränsen.

Av de församlingar som intervjuats har både de evangelisk-lutherska församlingarna som frikyrkorna kungjort, att verksamheten inte kunde uppfyllas utan tredje sektorns gemensamma krafter. I den församlingen som inte har någon aktuell verksamhet med papperslösa, klargjordes det att de skulle direkt ta kontakt med andra samfund på orten. Församlingen har ingen omfattande kunskap angående verksamhet med papperslösa, och den erfarenhet de har, har innefattat hjälp och råd från andra aktörer som är mer bekanta med fenomenet. Flera av de intervjuade församlingarna anser att ifall de vid något tillfälle behöver hjälp för att klara av verksamheten med papperslösa, kan de vända sig till en annan församling på orten.

Församlingar som har under en längre period gjort arbete med papperslösa, belyste att Global Clinic varit en god samarbetspartner. Kyrkan har en längre tid transporterat eller hänvisat de papperslösa till denna frivilliga organisation, eftersom församlingen inte har egna resurser att se till vården av de papperslösa. De hjälpformer som kyrkan kan erbjuda i praktiken kommer att presenteras en bit framöver i arbetet.

9.3 Stödformer, strategi och resurser

Under intervjuerna framkommer det tydligt att alla församlingar har en gemensam utmaning, nämligen att hålla sig till budgeten eller att överlag kunna bidra med ekonomiskt stöd till

arbetet. Detta, eftersom ingen av församlingarna har en särskild budget specifikt för papperslösa. De ekonomiska tillgångarna dras från de medel som i första hand är åsidosatta för diakoniarbete eller flykting- och invandrararbete. Eftersom den evangelisk-lutherska kyrkan har en regelbunden inkomstkälla i form av kyrkoskatt, har de en stabilare ekonomi. Enligt Kyrkolagen (1993/1054), betalas kyrkoskatten av de som är medlemmar i Finlands evangelisk-lutherska samfund (15 kap § 2). Frikyrkorna finansieras främst av självmanta donationer, såsom kollektinsamling eller en frivillig medlemsavgift. Utifrån de medel man får in, beslutar frikyrkorna individuellt till vilken mån pengarna används. (Hanki et.al 2004, 154).

Det är vanligt att församlingarna assisterar med att erbjuda till synes anspråkslösa hjälpmedel, t.ex. kläder, blöjor till baby'n eller en liten slant. Dessa uppskattas dock stort av mottagaren, för de kan vara problematiska att finna ifall man inte vet vart man annanstans kunde vända sig till. Eftersom Global Clinic inte har verksamhet varje dag och inte heller erbjuder hjälp i alla städer, så har det förekommit att församlingar betalat privat sjukvård för enstaka papperslösa. En församling tillkännagav att de vid akutfall för personen i nöd till sjukhuset och behandlar räkningen samt den ekonomiska aspekten först i efterhand.

En ort, som vi utfört intervju på, har resurser att bygga upp ett stödnätverk för den enskilda papperslösa eller för papperslösa familjer. Stödnätverket består av utvalda individer som ser till den papperslösas behov och kan bidra till att förebygga marginalisering. De åtgärder som tas i bruk främjar den papperslösa personens livssituation samt integrationen i samhället.

Inom vissa församlingar har man även haft möjlighet att stöda den papperslösa genom att erbjuda hjälp via lagkunniga personer. Att ta i beaktande och handla utifrån den juridiska aspekten är ytterst viktig, för det kan i bästa fall leda till att fallet omprövas. Juristerna kan ibland erbjuda sin expertis utan att ta lön, men till vissa professionella betalar kyrkan lön för deras insatser. Ibland kan församlingen hänvisa den papperslösa till en annan organisation som har större kunskap i den juridiska aspekten, eller som kan finansiera jurist-tjänsten. Av resultatet framkom att ett av de största problemen som församlingar haft är papperslösa som kommer för att försöka få sitt fall omprövat, men som inte haft tillräckliga skäl för omprövning:

Ongelma on siinä, että paperittomille on tällä hetkellä tosi vähän mitä on tehtävissä, eliikkä siis se on varmaan se, että se lainsäädäntö on niin tiukentunut. Eliikkä tosi usein me voidaan ottaa ihminen vastaan ja käydä läpi hänen koko juttunsa, ja sitten ainoa mitä voidaan todeta, että ikävä kyllä se on tapahtunut lainmukaisesti Suomessa tämä prosessi ja eikä nyt voida tehdä muuta. (Anonym församling)

Lagen sätter gräns för vad församlingen kan göra och Kuvaja (2007, 9) menar att kyrkoasylen inte är till för att bekämpa lag och ordning. Detta leder till att församlingen inte inom lagens ramar kan gömma undan personer som vistas olagligt i landet och vilkas fall redan prövats eller omprövats. Det blir ett moraliskt dilemma för församlingen, då man vill kunna hjälpa men ändå inte kan:

Vi skulle förstås också gärna se till att de inte blir utvisade till sina ursprungsländer om de är i livsfara där, och lagen sätter ju vissa gränser där. Att inte kan vi hindra myndigheter från att utvisa, vi kan protestera men att direkt handgripligen hindra så det går ju inte för sig. Och också det här med att gömma undan dem, så att myndigheterna inte hittar dem, så det är inte heller enligt de här kyrkoasyl principerna, utan vår verksamhet skall nog ske öppet. (Anonym församling)

Som ovannämnda citat säger, så sätter lagen gräns för att gömma undan papperslösa. Alla intervjuade församlingar är av den åsikten att kyrkoasyl skall ske öppet samt i samarbete med myndigheter och har ingen önskan att olagligt inkvartera någon. Men via intervjuer har det kommit fram att många asylsökande antar att det är lätt att få asyl i Finland, vilket leder till att man inte berättar för myndigheterna om hela sin bakgrund. Det har även förekommit fall, där en asylsökande inte vågat berätta för polisen om att man är ett offer för trafficking. Detta betyder att myndigheterna ger besked om uppehållstillstånd baserat endast på om personen uppfyller kraven för asyl eller eventuellt annat alternativt skydd. I Utlänningslagen 2004/301 4 kap § 52 a stiftas det, att ett offer för människohandel kan få tillfälligt uppehållstillstånd, om hon uppfyller vissa kriterier t.ex. samarbetar för att gripa den misstänkta. Men ifall offrets berättelse inte kommer fram? finns det tyvärr sällan grund för skyddet, anser en av respondenterna. Förr kunde en asylsökande ansöka om humanitärt skydd, men efter uppdatering av utlänningslagens den 16.5.2016, är detta inte längre möjligt (Finska Migrationsverket, 2017). Nedanför ett citat från en informant, som varit medverkande i många fall, som tyvärr inte beviljats:

Sitten kaikki tulee Suomeen olettaen, että se on tosi helppo saada turvapaikka, ehkä eivät ole kertonetkaan kaikkia asioita koska he ajattelevat, että ainakaan jos en saa turvapaikkaa niin mitä ikinä mafia ei tapa minua tai ISIS ei tiedä ett olen sanonut näin. Mutta sitten, vasta myöhemmässä vaiheessa alkavat kertoa niitä kaikkia tosiasioita. Sitten ei kukaan enää usko heitä. Että tosi paljon tämä uskottavuus, koska harva lähtee pakoon kotimaastaan sillain, että on kirjallisia paperitodisteita, on näitäkin. Mutta siis, että tosi monella ei ole mitään dokumentteja kohtaamastaan vainosta. Niin sitten kaikki menee uskottavuuteen. Ja sitten jos on vaikka vähän huonompi tulkki ja sitten pelkääät sanoa kaiken, niin hyvin nopeasti sinut leimataan valehtelijaksi, ja siitä leimasta on tosi vaikea päästä irti. (Anonym församling)

Många papperslösa som sökt hjälp av församlingar, har lidit av psykisk ohälsa och varit besvikna över sin livssituation. Detta som resultat, av att inte fullt kunna ta del av samhällets resurser och att man befinner sig i en situation där man ständigt är utsatt. Den papperslösa känner ofta rädsla och ångest för att bli fångslad och framtiden ter sig ostabil (Paperittomat-hanke u.å.). Många hoppas på att framkomsten till ett välfärdsland vänder livssituationen mot det positivare, men tyvärr är det tämligen sällan som så sker. Majoriteten av papperslösa har tvingats fly från sitt hemland, och färden till t.ex. Finland, har varit fysiskt men också psykiskt betungande. Under resan kan man hamna ut för bl.a. utnyttjande, misshandel, hungersnöd, eller vätskebrist. De som har Grekland i sikte, riskerar sina liv när de skall ta sig över Medelhavet. (International Rescue Committee 2016, 2). Mental instabilitet ser man även som resultat av de trauman som personen upplevt, vilket lett till att hon flytt från landet. De som kommit till landet för att jobba eller studera, och som stannat i landet efter att visumet utgått upplever också rädsla för att bli fångslad. I dessa fall är det dock först när de hamnar under kategorin papperslösa, som den psykiska hälsan börjar vackla. (Al Omair & Heikinheimo 2013, 9, 27). Vid sådana fall har en del församlingar erbjudit andlig hjälp för att underlätta situationen. Utgående från intervjuerna ser man att andlig hjälp erhålles främst genom professionella som lyssnar och har tid att vara med den papperslösa. Ibland träffar kyrkorna på kristna papperslösa, och då kan det andliga stödet uttrycka sig genom själavård, bön och annat uppmuntrande baserat på den kristna teologin. Psykologiliitto (2016, 1) har även uttalat sig angående förhoppningar om att utveckla stödåtgärderna för papperslösa, beträffande den psykiska hälsan.

Av alla de församlingar som intervjuats, så har endast en församling ett väldigt genomtänkt arbetssätt med papperslösa. Det är ett långsiktigt arbetssätt, som grundar sig på att den papperslösa troligen kommer att få uppehållstillstånd i Finland. Det märks tydligt att

församlingarna grundligt ser igenom den papperslösas fall, för att kunna besluta om något långvarigt stöd kan ges. Kortsiktiga stöd, som t.ex. mat och kläder, är sådant som erbjuds även för de som redan har fått två negativa beslut och inte lagligt kan stanna i landet. Denna primära hjälp har sin utgångspunkt i kyrkans princip om *kärlek till nästan* och kan tillfälligt trygga och säkra hälsan hos den papperslösa.

Endast en av de intervjuade församlingarna klarar sig i arbetet med papperslösa utan något samarbete. De andra deltagarna tillkännagav att de samarbetar med andra församlingar och organisationer som bidrar med finansiellt stöd, kunskap och lokaler. På en del mindre orter finns det ett antal lokala företag som bidragit med hjälp för att utföra verksamheten, vilket har lett till en förstärkt gemenskap bland invånarna. Det märks även att mindre orter önskar att inte rubba tillvaron genom att ha neutrala attityder, eftersom en församlingsmedlem anser att: ”folk försöker att låta bli att tillspetsa saker och ting allt för mycket för att de skall kunna leva vidare i den här lilla gemenskapen.” Eftersom papperslösa huvudsakligen söker sig till större städer, så är tröskeln lägre på de mindre orterna att faktiskt stöda den enskilda personen.

Majoriteten av de valda församlingarna grundar sin strategi på det ekumeniska rådets direktiv, samt utgår ifrån Bibelns budskap om kärleken till sin nästa. De resterande informanterna anser sig inte ha någon egentlig strategi, eftersom verksamheten för tillfället är relativt obefintlig. I svaren förekom det att de församlingar som inte har någon aktuell kontakt med papperslösa ändå är medvetna om fenomenet och situationen i Finland. Fastän flera församlingar inte har någon strategi, så är de beredda på att bidra med stödande åtgärder där det behövs. En informant uttalade sig på följande sätt angående frågan om församlingens strategi: ”Vi arbetar utgående från kristendomens grundtankar kring då den gyllene regeln och det dubbla kärleksbudet”. En annan deltagare ansåg att: ”Så det är nu närmast att när vi hör så ser vi vad vi kan göra”. Vi har valt att citera dessa personer eftersom trots frånvaro av planerad och bearbetad strategi, så lyfts det fram att viljan att hjälpa finns.

Den gyllene regeln som lyfts fram i Matt 7:12 (Bibel 2000) stiftar följande: ”Allt vad ni vill att människor skall göra för er, det skall ni också göra för dem. Det är vad lagen och profeterna säger”. Detta budskap är något som många av de församlingar som intervjuades valde att lyfta fram, när det handlade om grunden för strategin för arbetet med papperslösa. Kristna har Bibeln som sin officiella heliga bok, och följer dess riktlinjer om hur Gud vill att man skall handla. Detta tankesätt förutsätter inte att man har utförlig kunskap eller mycket resurser, utan det handlar mer om att möta människan och se individen. I de papperslösas

fall handlar det mycket om att bara finnas där, eftersom de kanske inte har någon annan att vända sig till. En outvecklad strategi tillåter församlingen att fortgå i den takt som personen och fallet verkar.

Ett annat budskap från Bibeln som en av församlingarna nämnde som sin utgångspunkt, är det dubbla kärleksbudet. Detta bibelställe fastslår att. ”Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela din kraft och med hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv.” (Luk 10:27, Bibel 2000). Även om den första delen i versen anses som mer centralt i kristendomen, är principen om att älska sig själv som sin nästa en viktig beståndsdel när det handlar om kyrkans praktiska åtgärder. Inte bara när det handlar om arbete med papperslösa, utan detta bibelställe står som en stark grund för hela tanken om diakoni. (Sakasti 2017).

9.4 Kyrkoasylen i praktiken

Av de intervjuade församlingarna var en majoritet medveten om kyrkoasylen, och den resterande andelen nämnde inte kyrkoasylen i sina svar. Bland de intervjufrågor som förberetts fanns det ingen som berörde kyrkoasylen, men i några intervjuer kom den på tal via följdfrågor. De församlingar som tog upp frågan om kyrkoasyl, kopplade denna till som en av de stödformer som församlingen kan erbjuda.

Det fanns en viss oklarhet hos en av församlingarna, relaterat till hur man går till väga i samarbetet med myndigheterna. Församlingen ansåg att det var ett bra tecken att anmäla till myndigheterna att man har en person under kyrkoasyl, men att det inte är ett måste. Enligt det ekumeniska rådets direktiv, är det dock en förutsättning att meddela myndigheterna före man tar i bruk kyrkoasyl (Kyrkoasyl 2015). Hälften av församlingarna som vi intervjuade var medvetna hur kyrkoasylen skulle tillämpas i samarbetet med myndigheterna. De församlingar som vi intervjuade, och som hade varit i kontakt med papperslösa, hade alltid använt sig av riktlinjerna för kyrkoasyl när de gömt en papperslös person.

Kyrkoasylen tillåter de intervjuade församlingarna att erbjuda den papperslösa personen husrum, mat samt juridisk hjälp. Fristad inom församlingarna kan vinna tid för den papperslösa, och erbjuder skydd ifall en expert anser att det finns grunder för att få fallet omprövat. Församlingarna såg kyrkoasylen även som ett sätt att ingripa, ifall någon hade blivit orättvist bemött. Möjligheten att kunna bygga upp ett långvarigare stöd ökar, när kyrkan har så personlig växelverkan med den papperslösa.

För församlingen, som varit i kontakt med flest papperslösa, har kyrkoasylen varit ett väldigt viktigt verktyg. I några av fallen utgjorde det grunden för hjälpen som församlingen erbjudit åt den papperslösa personen. Att församlingen använder sig av ekumeniska rådets direktiv för kyrkoasyl, garanterar även att arbetet med papperslösa personer förverkligas inom lagens ramar. Konkret betyder detta, att församlingens öppna verksamhet förebygger missförstånd och oenigheter med myndighetspersoner, såsom polisen.

10 Resultat

I kapitel 10 kommer vi presentera resultaten från analysen. Kapitlet hänvisar till de frågeställningar som förekommer i början av arbetet, kapitel 2. Syftet med arbetet beaktas även i detta kapitel, och resultaten som sammanställts introduceras så, att läsaren enkelt får en helhetsbild över hur svaren tangerar syftet. I kapitlet kommer vi dock inte att vidare jämföra församlingarna på några grunder, såsom t.ex. geografiskt område, utan enbart presenterar de slutsatser vi kommit till. Geografiskt område samt andra faktorer kan självfallet påverka resultatet, och detta diskuteras utförligare i kapitel 11 om kritisk granskning.

10.1 Kontakt

Det förefaller som om kontakt mellan kyrka och en papperslös främst skapas genom sociala nätverk. I analysen kom det fram att majoriteten av papperslösa hittat till församlingarna genom en vän, bekant eller släkting som hänvisat dem till verksamheten. Sociala nätverk kan även i några fall hänvisa till den anställdas egna nätverk. I dessa fall handlar det om att någon hänvisat en papperslös vidare till den anställdas ort eller församling, och har på så sätt bidragit till att kontakten upptagits.

Det verkar även som om dagens teknik och medier bidrar till att vissa kontakter skapats. I några fall har församlingarna fått hjälpförfrågan via sociala medier, telefonsamtal eller sms. Den papperslösa har i så fall troligen hittat ett nummer på kyrkans hemsida eller fått ett namn av någon i hennes nätverk.

Församlingarna verkar även ha misstankar om att vissa som besökt gudstjänsterna kunde i själva fallet vara papperslösa. Det finns inga bevis på detta, men församlingarna strävar heller inte till att identifiera personer som deltar i gudstjänster, utan önskar sprida budskapet att alla är välkomna. Kontakt kan i så fall ha uppstått omedvetet, vilket leder till att

församlingarna inte kan ge något exakt antal på hur många papperslösa de kommit i kontakt med.

10.2 Samarbete

En av frågeställningarna för arbetet är att få fram hurudant samarbete församlingarna har med myndigheter, organisationer inom tredje sektorn samt med andra församlingar. De svar som förekommer i analysen, visar på att samarbete mellan olika aktörer är centralt för att arbetet med papperslösa skall fungera. Det förefaller som om samarbetet inom tredje sektorn fungerar bättre än den med myndigheterna. Speciellt frikyrkorna som medverkat i undersökningen har relativt lite direkt kontakt med myndigheterna.

En slutsats man kan dra utgående från analysen är att papperslösa personernas omprövningar bidrar till naturen av samarbetet. Omprövningarna verkar belasta alla inblandade aktörer, såsom församlingen, myndigheterna och den papperslösa. För övrigt så upplever församlingarna att lagen inte sätter stora begränsningar på den hjälp som de kan erbjuda papperslösa. Öppet samarbete, även om bristfälligt ibland, ser kyrkan på som en tillgång och en skyldighet, eftersom de i första hand inte önskar göra något utanför lagens ramar.

En annan frågeställning som arbetet har är vilka utmaningar som församlingarna stött på under arbetet med papperslösa. Den största utmaningen för samarbetet verkar vara att den präglas och påverkas till stor del av obefintliga nationella riktlinjer. Utmaningar inom samarbetet tar sig även uttryck genom myndigheternas neutrala eller rentav negativa attityd. Myndigheternas ovilja att ta ansvar gör att församlingarna upplever att en stor del av hjälp- och stödåtgärder som borde erbjudas de papperslösa, faller på tredje sektorn.

10.3 Stödform, strategi och resurser

En slutsats man kan dra av församlingarnas strategi med papperslösa, är att det inte finns någon utarbetad strategi. Fenomenet papperslösa, speciellt i den mängd som nu existerar, är högaktuellt. Detta betyder att de flesta församlingar håller först nu på att utforma en strategi för arbetet med papperslösa. Det enda verktyget som några församlingar har som en grund för strategi, är ekumeniska rådets publikation om kyrkoasyl. Detta är ett dokument avsett för kyrkan och frikyrkorna, som fungerar som ett stöd för samarbete med myndigheterna. Ifall församlingarna följer kyrkoasylens riktlinjer, garanterar det att hjälpen som de erbjuder är inom lagens ramar.

Arbetets frågeställning om utmaningar som församlingarna stöter på, syns inom detta område speciellt i form av för få resurser. De ekonomiska tillgångarna som evangelisk-lutherska kyrkan och frikyrkorna har, verkar inte innefatta en egen budget för arbetet med papperslösa. Frikyrkorna väljer själv hur finanserna delas inom verksamheten, medan evangelisk-lutherska kyrkan menar att medlen tas från budgeten för invandrar- och flyktingarbete eller diakoniarbete. Resurser i form av tid och ork är något som för tillfället inte verkar vara en omfattande utmaning, men ett flertal församlingar anser att detta kan ändra ifall antalet papperslösa som söker sig till kyrkan ökar.

Den tolkning vi gjort utgående från analysen, är att attityden är att man nog vill hjälpa alla, men att ibland finns det inget man kan göra. Mat och kläder kan man erbjuda alla, men ifall en papperslös fått två negativa beslut och inte har några detaljer som hon inte ännu delat med sig, är utgångsläget tyvärr det att man inte kan göra något för att föra fallet vidare. Psykologiskt stöd erbjuds i form av medmänsklighet, och exklusivt för kyrkans arbete är att de kan bidra med andligt stöd, såsom t.ex. bön och själavård.

Slutsatsen från analysen är att tillfredsställandet av matbehov helt enkelt konkret och praktiskt erbjuds av varje församling. Detta i form av bl.a. mat utdelning eller hänvisning till någon annan som utför detta samt att man erbjuder kläder, blöjor för babyen eller en liten stödsumma. Även om frikyrkorna tycks vända sig till lutherska församlingar när det handlar om vidare utredning av fall, är dessa primära hjälpmedel något som de också kan bidra med. Vidare stöd erbjuds på vissa orter i form av juridisk handledning och granskande av fallets lagliga aspekter. Ifall den nuvarande papperslösa får ett positivt besked efter omprövningen, är det centralt att man redan före beskedet har skapat en miljö som främjar integrationen.

10.4 Kyrkoasyl

I de församlingar som har erbjudit kyrkoasyl, har processen behandlats öppet. Myndigheterna informeras när kyrkan får asylförfrågan och hålls underrättade under processens gång. Det förefaller som om de flesta papperslösa utgår ifrån att det är enkelt att få kyrkoasyl, men kyrkan anser att det måste finnas påvisat, att personen som söker asyl har en grund för att möjligtvis stanna i landet. Den papperslösa kan alltså ansöka om och erbjudas kyrkoasyl, men det är inte en självklarhet. Utgångspunkten för kyrkoasyl är inte att gömma en person, utan att genom asyl trygga tillvaron under den tid fallet utreds eller omprövas.

Utgående från intervjuerna ser man att det även förekommer fall, där en privatperson inkvarterat den hjälpsökande. Detta riktar sig inte nödvändigtvis bara till papperslösa, utan husrum kan också erbjudas andra utsatta. Det förefaller också som om kyrkorna kan i samarbete med privatpersoner ordna inkvartering om de egna rummen inte räcker till eller inte är ändamålsenliga.

I kapitel 9 om samarbete mellan myndigheter och inom tredje sektorn, nämns det att samarbetet är centralt för att hjälpen för den papperslösa är den bästa möjliga. Ett gott samarbete förekommer när det handlar om kyrkoasyl, eftersom man önskar undvika konflikter och vill upprätthålla en god relation med t.ex. polisen på orten. Slutsatsen man då kan dra från detta, är att öppen kyrkoasyl i denna undersökning ter sig bäst och kan förebygga den papperslösas hälsa eller marginalisering.

11 Kritisk granskning

Syftet med vårt examensarbete var att få reda på hur arbetet med papperslösa fungerar inom kyrkan och frikyrkor. Vårt syfte har under hela arbetets gång fungerat som grund för vårt arbete och den litteratur eller källa vi valt att ta med. Vi anser att vårt resultat är till nytta eftersom en redogörelse av församlingarnas verksamhet med papperslösa tydligt framgår i examensarbetet. Under arbetets gång har vi märkt hur människor har fördomar mot kyrkans arbete med papperslösa och hur man tror att kyrkan undanhöller personer. Att det inte är fallet, beskrivs mycket väl i arbetet.

Eftersom examensarbetet endast pågått under en vårtermin, har vi inte haft möjlighet att ta med hela Finland som geografiskt område. Att vi inte fått med så många församlingar per område som vi velat, kan påverka resultatet. Ett medvetet val vi gjorde, var att ta med de församlingarna som inte hade direkt kontakt med papperslösa för tillfället. Ifall alla församlingar hade samma förhållanden, kan det möjligtvis ha resulterat i mer enformiga svar, som inte till samma omfattning hade kartlagt situationen. De åtta församlingar som vi fått med i arbetet har bidragit med stor kunskap.

Med tillförlitlighet avses hur äkta och trovärdigt resultatet är. Tillförlitligheten i undersökningen ökar om den bl.a. innehåller ett brett datamaterial där intervjulängden nämns, samt har en synlig analysprocess. (Kristensson 2014, 125). I vårt arbete har vi använt oss av den litteratur vi hittat och ansett vara relevant för undersökningen. Vi har tagit vara på många internetsidor eftersom vårt tema är så aktuellt och därför inte finns i form av

litteratur. Våra intervjuer har varit välplanerade och längden av intervjun har varierat men i genomsnitt varit 25 minuter lång.

En undersökning kan vara tillförlitlig endast då man använt sig av god vetenskaplig praxis. Till god praxis hör bl.a. att man tar hänsyn till tidigare forskning. (Forskningsetiska delegationen 2012, 18). Vi har tagit hänsyn till tidigare forskning genom att välja bort Huvudstadsregionen. Detta, eftersom det inom det senaste året gjorts en undersökning i samma ämne i det området. (Venetjoki 2016). Dessutom har vi över våra intervjuer gjort en sammanfattande tabell med hjälp av vår dataanalysmetod, meningskoncentrering (se: Bilaga 6). Detta gör tillförlitligheten av arbetet högre, eftersom tabellen visar hur en meningskoncentrerad metod konkret kan se ut.

Vi har hållit oss till god forskningsetik och varit noggranna med skrivanvisningarna i vårt arbete. De nätsidor som vi har haft som källa har vi noggrant utforskat innan vi bestämt oss för att ta med dem i arbetet. En stor del nätsidor har vi besökt men valt att inte ta med på grund av att tillförlitligheten saknats. Efter att ha granskat arbetet kritiskt, kan vi konstatera att granskningen har ökat tillförlitligheten. Detta, eftersom vi hittat sakfel som bearbetats och rättats till.

Kuula (2006, 34) menar att till god vetenskaplig praxis hör att undersökaren följer de tillvägagångssätt som erkänts av vetenskapsmän. Vi har följt god forskningsetik grundat på litteratur. Material som används som källor i arbetet respekteras via källhänvisningar och med att hela publiceringen finns med i källförteckningen. Inom examensarbetsgruppen har vi tillsammans diskuterat igenom hur vi kommer att hålla oss etiskt och godkänt tillsammans hur vi gjort. Vi i arbetsgruppen har på förhand kommit överens om att hålla ett gott etiskt förhållningssätt till arbetet. All intervjudata har förvarats så att endast vi i arbetsgruppen har kunnat hantera data. Till undersökningen av kvantitativa data har arbetsgruppen förhållit sig källkritisk och sökt information på tillförlitliga nätsidor samt litteratur från bibliotek.

Det är viktigt att före intervjun fundera över vilka kritiska och känsliga problem som kan uppstå under intervjun. Vi hade inför varje intervju en fördomsfri attityd gentemot församlingarna för att erhålla så ärliga svar som möjligt av dem. Eftersom många organisationer har egna etiska riktlinjer är det viktigt att bekanta sig med dem innan man gör en intervju. (Kvale 1997, 106). Vi bestämde oss för att läsa igenom varje församlings grundtankar så att vi under intervjun kunde förhålla oss etiskt till deras tankesätt. Vi hade de etiska riktlinjerna i tankarna vid planering av intervjuerna.

Deltagaren i undersökningen bör få information om syftet med projektet och vilka krav det ställs. Det är också viktigt att deltagaren blir informerad om vad det innebär att medverka i projektet. (Olsson & Sörensen 2011, 84).

Under arbetet utgick vi enligt den intervjuades önskemål om plats, tidpunkt och på vilket sätt intervjun skulle genomföras. Det bidrar till att intervjusituationen följer goda etiska riktlinjer eftersom den intervjuade då hinner läsa genom intervjufrågorna och välja en lugn miljö för intervjusituationen (Bell 2005, 124-125).

Enligt Kvale (1997, 107) är det viktigt att värna om konfidentialiteten för personerna som blir intervjuade och detta gjorde vi genom att efter att intervjun transkriberats, skicka den till de intervjuade för godkännande. Eftersom några församlingar ville hålla sig anonyma i arbetet så bestämde vi oss för att hålla alla församlingar anonyma. Detta för att göra det så svårt som möjligt för läsaren att lista ut vilken församling som deltagit i arbetet. Vi skyddar även respondenterna med att radera alla intervjuer som spelats in och radera transkriberingarna som är gjorda utifrån det inspelade materialet.

12 Slutdiskussion

Arbetets syfte var att få klarhet i evangelisk-lutherska kyrkans och frikyrkornas arbete med papperslösa. Syftet och frågeställningarna fick sina svar främst genom intervjuerna, men även annat material har bidragit till att vi nått fram till det resultat som presenterades i kapitel 10. Det skulle ha varit intressant att inkludera fler församlingar från ett bredare geografiskt område men det var inte möjligt p.g.a. den begränsade tiden.

Eftersom vi har gjort intervjuer på tre olika språk, har det varit en utmaning för oss att avgöra om vi skall använda citaten på sina originalspråk eller översatt till svenska. Eftersom vi ville hålla församlingarna anonyma, så kunde det ha varit bättre att ha citaten på det språk som hela arbetet är skrivet på- alltså svenska. Men då man tänker på tillförlitligheten så gynnar det att ha citaten på originalspråken. På så vis har vi haft en liten konflikt mellan etiken och tillförlitligheten.

Situationen med papperslösa är nu väldigt aktuell p.g.a. de stora mängderna flyktingar som kommit till landet under senaste åren och vi anser att detta stärker värdet på vårt arbete. Arbetet kan ge en inblick i situationen för församlingar som ännu inte har kommit i kontakt med papperslösa, och även för studerande som har som mål att arbeta inom ett sådant område där man kan komma i kontakt med papperslösa.

Via arbetet har vi fått fördjupad kunskap i hur kontakten skapas, vilken hjälp församlingen kan erbjuda och hur samarbetet ser ut med andra församlingar, myndigheterna och organisationer inom tredje sektorn. Via resultatet kan också ses utmaningar som församlingarna har stött på inom området för arbetet med papperslösa, och som är i behov av att vidare utvecklas. Direktiv från Social- och Hälsovårdsministeriet (2017) samt Inrikesministeriets beredskapsplan (2016) har gett en del riktlinjer, men det handlar främst om enskilda kommuner. Det har redan på många ställen i arbetet nämnts att utmanande för kyrkans verksamhet är de icke-existerande nationella riktlinjerna.

Som socionom kan man i sitt arbete komma i direkt eller indirekt kontakt med papperslösa. Socionomen kommer i direkt kontakt med papperslösa inom t.ex. småbarnsfostran eller familjearbete. Indirekt kontakt kan uppstå genom att socionomen samarbetar i en mångprofessionell grupp angående ett fall. Som professionell kan man arbeta inom offentliga sektorn, privata sektorn och tredje sektorn. Inom dessa finns det flera yrken med klientgrupper som kan innehålla även vuxna papperslösa personer som behöver handledning i livssituationer, t.ex. via församlingens diakoniarbete. Socionomen kan samarbeta med personal från myndigheterna eller församlingarna.

Vi önskar att detta arbete kan vara till nytta för läsare som söker information om kyrkans arbete med papperslösa, eller för de som är intresserade av fenomenet papperslösa. Själva uppfattar vi detta examensarbete som lärorikt och informativt, även om situationen med papperslösa konstant förändras. Med detta menas, att även om lagar som hänvisar till papperslösa ändras, eller nya lagar stiftas, så fungerar detta arbete som en källa för hur deras situation i Finland sett ut åren 2015-2017.

Källförteckning

- Ahrne, G. & Svensson, P. (red.), 2011. *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber AB: Malmö.
- Al Omair, N. & Heikinheimo, K., 2013. *Papperslösas rätt till hälsa*. Lahti: Esa Print Oy.
- Backman, J., 1998. *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.
- Bell, J., 2006. *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Corrie, J., 2014. Migration as a Theologizing Experience. *Mission Studies: Journal of the International Association for Mission Studies*. 2014, Vol. 31 Issue 1, p9-21. 13p.
- EU Immigration Portal, 2016. [Online] http://ec.europa.eu/immigration/what-should-i-avoid/rights-and-risks-of-an-irregular-stay/returning-to-my-own-country_en [hämtat: 10.4.2017].
- Ewald, S., 2006. Religionslexikonet. Bokförlaget Forum.
- Faktaa maahanmuutosta, u.å. [Online] <http://www.maahanmuutto.net/22> [hämtat: 4.3.2017].
- Forskningsetiska delegationen, 2012. *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland*. Forskningsetiska delegationens anvisningar 2012.
- Gemensamt Ansvar, 2017. [Online] <https://www.yhteisvastuu.fi/sv/gemensamt-ansvar/> [hämtat: 28.4.2017].
- Hanki, K., Könni, O., Manninen, P. & Nyysönen, S., 2004. *Kyrkan i tidens ström*. Borgå: Söderströms.
- Hanki, K., Könni, O., Manninen, P. & Nyysönen, S., 2005. *Tro i Finland*. Borgå: Söderströms.
- Helander, E. (red.), 2003. *Muutoksen tulkkinä – Kirkot ja uskonnollinen elämä osana yhteiskuntaa*. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Helosvuori, R., Koskenvesa, E., Niemelä, O. & Veikkola, J., 2002. *Diakonians käsikirja*. Helsinki: Kirjoittajat ja Kirjapaja Oy.
- Inrikesministeriet, u.å. [Online]. <http://intermin.fi/sv/framsida> [hämtat: 2.5.2017].
- International Rescue Committee, u.å. [Online] <https://www.rescue.org/sites/default/files/document/911/ircrcrisisappealcompositevaugust.pdf> [hämtat 20.4.2017]
- Jacobsen, J-K., 1993. *Konsten att lyssna och fråga*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Kananen, J., 2008. *Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.
- Kristensson, J., 2014. *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Kuula, A., 2006. *Tutkimusetiikka*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

- Kummel-Myrskog, P., Sarelin, B. och Ekstrand, S., 2009. *Där nöden är störst – En introduktion i diakoni ur finländsk synvinkel*. Helsingfors: Publikationer utgivna av Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland 2009:1.
- Kuvaja, S., (red.), 2007. *Kyrkan som fristad*. Helsingfors: Ekumeniska rådets publikationer LXXXIII.
- Kvale, S., 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Kyrkoasyl, 2015. [Online] <http://sacrista.evl.fi/sacrista.nsf/sp?Open=Open&cid=results-sv&eur=%E2%82%AC&query=kyrkoasyl&S%C3%B6k=S%C3%B6k> [hämtat: 2.3.2017].
- Ludvigsson, J-F., 2002. *Att börja forska*. Lund: Studentlitteratur.
- Metodistkyrkans bakgrund, 2009. [Online] <http://www.metodistkyrkan.fi/node/2r> [hämtat: 17.3.2017].
- Migrationsverket, 2017. [Online] <http://www.migri.fi> [hämtat: 27.04.2017].
- Olsson, H. & Sörensen, S., 2011. *Forskningsprocessen - Kvalitativa och kvantitativa perspektiv*. Stockholm: Liber AB.
- Paperittomat-hanke (u.å.). [Online] http://www.paperittomat.fi/?page_id=686 [hämtat: 13.3.2017]
- Pessi, A. & Grönlund, H., 2012. The Place of the Church: Public Sector or Civil Society? Welfare Provision of the Evangelical Lutheran Church of Finland. *Journal of Church & State*. Sep2012, Vol. 54 Issue 3, p353-374. 22p. 2 Charts.
- Sakasti (u.å.). [Online] <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content43EA4D> [hämtat: 27.4.2017].
- Segeberbank, C., (red.), 2000. *Enhetens utmaning - Ekumenik i teori och praktik*. Författarna, Sveriges Kristna Råd och Bokförlaget Libris.
- Social- och hälsovårdsministeriet, 2017. [Online] <http://stm.fi/sv> [hämtat: 2.5.2017].
- Stewart, D., 2015. The Human Face of Migration. *America press Inc*. 9/21/2015, Vol. 213 Issue 7, p12-12. 1p.
- Suomen Baptistikirkko verkossa, 2017. [Online] <http://www.baptisti.fi/suomen-baptistikirkko/oppi-pahkinankuoressa.html> [hämtat: 27.04.2017].
- Suomen Helluntaikirkko, 2001. [Online] http://www.suomenhelluntaikirkko.fi/tunnustus_ja_opetus_2/uskon_paakohdat [hämtat: 3.3.2017].
- Suomen Psykologiliitto, 2016. *Paperittomille on turvattava välttämättömät mielenterveyspalvelut*. Helsinki: Suomen Psykologiliitto Ry.
- RedNet (u.å.). [Online] <https://rednet.punainenristi.fi/node/42777> [hämtat: 5.2.2017].
- Uskonnot suomessa, 2007. [Online] <http://www.uskonnot.fi> [hämtat: 2.3.2017].

Venetjoki, M., 2016. *Seurakunnat paperittomien kohtaajina*. Helsinki: Opinnäytetyö. Diakonia ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehto.

Yle (2016). (Online) <https://svenska.yle.fi/artikel/2016/11/30/antalet-papperslosa-okar-i-abo-i-vinter-viktigt-att-se-manniskan> [hämtat: 18.5.2017].

Ökumenische Bundesarbeitsgemeinschaft Asyl in der Kirche, 2013. *Erstinformation Kirchenasyl Handreichung für Gemeinden und ihre Gremien*.

Finlands författningssamling

Bibel 2000

Kyrkolag 26.11.1993/1054 www.finlex.fi [hämtat: 24.03.2017].

Kyrkoordning 8.11.1991/1055 år 1993 www.finlex.fi [hämtat: 27.04.2017].

Utlänningslagen 30.4.2004/301 www.finlex.fi [hämtat 24.4.2017]

Avdelningen för vård och det sociala området
Projektbeskrivning för examensarbeten

Projektets namn: Papperslösa - de icke önskade?
Projektansvarig lärare: Anne Nummela
<p>Projektbeskrivning:</p> <p><u>Bakgrund</u> År 2015 är året då tio tusentals flyktingar kom till Finland. De kom med cykel, bil, båt, flyg, tåg, i bakluckor, i paketbilar och på andra sätt in till vårt land. Röda korset och andra tredje sektorns aktörer gjorde snabbt beslut och olika asylmottagningar grundades. Enligt migri.fi hade vi under tiden 1.1.– 31.10.2016 23 109 asylsökande. Av dessa har 5985 fått medborgarskap i Finland, 11 236 har fått ett negativt beslut och förväntas avlägsna sig från vårt land. Frågan är, gör de det? Enligt nyhetsrubrikerna november 2016 har vi en stor grupp papperslösa människor som ingen egentligen vet vad vi skall göra med. Vilka rättigheter har dessa människor och framför allt vilka skyldigheter har kommunerna och staten att ta hand om dessa människor - myndigheterna är så att säga ”tagna på säng”. Polismyndigheterna talar i en artikel om ”de icke önskade”.</p> <p><u>Syfte</u> Syftet med projektet Papperslösa - de icke-önskade? är att förstå begrepp då det gäller icke medborgare och tydliggöra vad kommunerna och frivilliga organisationer gör med och för dessa icke medborgare de sk. papperslösa.</p> <p><u>Utförande</u> I projektet lär vi oss om olika i processen aktuella lagar och dokument, intervjuar beslutsfattare och politiker. Vi diskuterar med frivilliga organisationer om hur de upplever situationen, vad de gör och vad de tycker man borde göra i situationen just nu.</p> <p>Sjukskötar- och hälsovårdar studerande i projektet har en möjlighet att delta i en 3 sp intensivkurs (Våren 2017) om integration av asylsökande och flyktingar i Norden.</p> <p><u>Förväntade resultat</u> En bättre kunskap och en större förståelse om de papperslösas situation och hur vi kan hjälpa dem.</p>
Partners: FRK, Åbolands distrikt
Projektid: våren 2017

Lärdomsprovets kompetenser:

I lärdomsprovet fördjupar studerande sina kunskaper och färdigheter inom ett till utbildningsprogrammet hörande centralt kompetensområde.

Forskning och utveckling

Studerande kan systematiskt utveckla sitt yrkesområde och har förmåga att på ett vetenskapligt sätt presentera, diskutera och granska utvecklingsprojekt.

Mångprofessionellt arbetssätt

Studerande kan utföra forsknings- och utvecklingsverksamhet i mångprofessionella team.

Resursförstärkande intervention och aktion

Studerande kan tillämpa ett resursförstärkande perspektiv på utredning, utveckling och utvärdering av resursförstärkande yrkespraxis inom social- och hälsovård.

Vårdvetenskapligt förhållningssätt (för Utbildning till sjukskötare och hälsovårdare)

Reflektion och tillämpning av vårdvetenskapens metaparadigm enligt utbildningsprogrammets instruktioner för vårdvetenskap.

Projektplanen uppgjord 7.12.2016 Anne Nummela

MENINGSKONCENTRERING:		
NATURLIG ENHET	CENTRALT TEMA	BEGREPP
<p>”Själv har jag under de här åren råkat ut för två, men tidigare år så har det också varit någon enstaka.”</p> <p>”På rak arm tror jag att det bara är en. Det finns väldigt många som jag är rädd för att snart är i den situationen. Att det är många. Att hur många skulle det nu vara, det är nog flera familjer... 15 åtminstone som jag vet så här på rak arm.”</p> <p>”No meidän tapauksessa niin he ovat ihan hakautuneet tänne seurakuntaan, ja jonkun kaverin tai tuttavän tai suomalaisen-kantasuomalaisen saattamana. Ja sitten tosiaan he ovat itse ottaneet yhteyttä. Ja sitten Global Clinicin kautta ollaan tehty sellaista etsivää työtä, että ollaan jaettu Global Clinicin kanssa tämmöistä tiedotetta.”</p> <p>”Nå, i det facto inte en enda. Eftersom alla asylsökande som vi har här i trakten, så har fortfarande processerna i gång.”</p> <p>”Niin joo, siis, jos lasketaan yhdenkin kerran tapaaminen, niin kyllä se varmaan on siinä 100 paikkeilla. Sellaisille joille ollaan luoto auttamissuhdetta ja tavataan monta kertaa, niin 20 ehkä.”</p>	<p>Har varit i kontakt med två stycken.</p> <p>Församlingen är orolig över att antalet ökar, åtminstone 15 stycken.</p> <p>Papperslösa har sökt sig till församlingen via bekanta. Samarbete med Global Clinic.</p> <p>Ingen kontakt med papperslösa ännu.</p> <p>Överlag träffat ca 100, men hjälpt ca 20 papperslösa.</p>	<p>Kontakt</p> <p>Kontakt</p> <p>Kontakt/samarbete</p> <p>Kontakt</p> <p>Kontakt</p>

<p>”En person som agera lite medlare och som tog kontakt med oss. En person som var gemensam liksom för flera församlingar här så tog kontakt.”</p>	<p>Kontakten skapades via gemensam bekant.</p>	<p>Kontakt</p>
<p>”Tuttavat neuvovat jotain ihmistä joka on epätoivoisessa tilanteessa. Eli hyvin usein, me ei mainosteta mitään tässä, elikkä he ovat vaan tulleet ja kuulleet että täältä (...) seurakunnasta voisi saada apua tai tuntevat jonkun joka on aikaisemmin meidän toiminnassa mukana.”</p>	<p>Kontakten skapats via bekanta. Ingen marknadsföring görs av verksamheten.</p>	<p>Kontakt</p>
<p>”Nå vi har, dels har vi försökt, eller det är kanske viktigt som vi ser som viktigaste det att vi försöker erbjuda en miljö där de får integreras i det finländska samhället trots att de inte har papper, alltså att de inte skall behöva känna sig utanför och att såklart sedan har vänner här helt enkelt.”</p>	<p>Församlingen vill arbeta för att papperslösa skall integreras till samhället.</p>	<p>Stödformer</p>
<p>”Ensimmäisenä neuvonta-apua, elikkä mitä me tehdään, että me käydään ihmisen koko tilanne läpi, elikkä kaikki päätökset ja otetaan yhteyttä asianajajaan.”</p>	<p>Främst erbjuds råd och hänvisning till jurister.</p>	<p>Stödformer</p>
<p>”Kanske de här som man kallar kyrkoasyl. Erbjuder dom mat, och husrum och på sätt och vis blir deras förvaltare. Kyrkan kan bli en sådan där mellanhand som har vissa möjligheter att sen driva dessa personers sak och hjälpa dom.”</p>	<p>Kyrkan blir en intressebevakare åt den papperslösa.</p>	<p>Stödformer/kyrkoasyl</p>

<p>"We offer above all spiritual help, because many of them are very disappointed in life. Also we facilitate information where to find help, like mentioned Red Cross, Salvation army, etc."</p>	<p>Församlingen fokuserar på att ge andligt stöd samt hänvisar till andra hjälper.</p>	<p>Stödformer</p>
<p>"Jonkun verran pystytään auttamaan esimerkiksi myös antamalla vaatteita ja ruokarahaakin. (...) tai sitten ohjataan Global Clinic:iin justinsa josta saa hyvin tämmöistä kaikkea mahdollista. Ollaan viety ihmisiä esimerkiksi joskus yksityislääkärille, jos Global Clinic ei ole ollut vaihtoehto tai vaan ostettu vaippoja vauvalle"</p>	<p>Till viss mån erbjuds primär hjälp som t.ex. mat och kläder. Har även fört till Global Clinic.</p>	<p>Stödformer</p>
<p>"Vi har inte nu någon utskrivna strategi, nej. Vi har ett antal frivilliga och anställda som arbetar med flyktingar och asylsökare. Hm, jaa, och vi gör det då i samarbete med finska församlingen här på området. Ett mycket intimt samarbete som man inte alltid ser var den ena börjar och den andra slutar."</p>	<p>Församlingen har ingen officiell strategi för arbetet med eventuella papperslösa i framtiden. Församlingen samarbetar med finska församlingen.</p>	<p>Strategi</p>
<p>"We don't have an specific strategy for paperless people at this moment. We are getting in touch with social and immigration officers to find directions to build an appropriate strategy that doesn't hinder their job, finding ways to collaborate helping these people."</p>	<p>Ingen aktuell strategi men har samarbete med myndigheter.</p>	<p>Strategi/samarbete</p>
<p>"Vi arbetar utgående från kristendomens grundtankar kring då <i>den gyllene regeln</i> och <i>det dubbla kärleksbudet</i>, och, jaa det är väl det som vår strategi så att säga grundar sig på. Resurser så är ganska långt diakonins resurser."</p>	<p>Bibelns budskap som grundtanke. Resurser för arbetet kommer från diakonins resurser.</p>	<p>Strategi/resurser</p>

<p>”No me ajatellaan tietenkin, että kristillisen ihmiskäsityksen mukaan, että kaikilla on oikeus siihen turvaan ja suojaan, ja ihmisarvoiseen elämään (...) tässä meillä on yhtymässä semmoinen työryhmä joka kokoajan mieltii paperittomien tilannetta. Ja kirkkoturvan tarjoamista mahdollisesti, ja sitten tämmöistä niin kun seurakunnan työntekijöitten ohjaamista ja kouluttamista että he ehkä tunnistaisivat ja osaisivat toimia sitten kun he kohtaavat paperittomia.”</p>	<p>Strategi enligt den kristna människosynen. Har skapat en arbetsgrupp för papperslösa personer.</p>	<p>Strategi/resurser</p>
<p>”Joo vi har mycket samarbete! (...) Att vi har haft från första början en sådan här arbetsgrupp då när flyktingarna kom, vi har samarbetat hela tiden och gjort i princip allt tillsammans. Och det här på det sättet har vi haft mer resurser då från två församlingar. Och sen när de här flyktingarna, många pratar ju varken finska eller svenska, eller ens engelska, så det är inte så stor skillnad med det där språket.”</p>	<p>Tack vare samarbete med andra församlingar har församlingen fler resurser till arbetet.</p>	<p>Samarbete/resurser</p>
<p>”Okej, vi har, jag måste säga att jag tycker vi har jättebra, vi har mycket bra kommunikation med staden och socialen här.”</p>	<p>Bra kommunikation och samarbete med myndigheter.</p>	<p>Samarbete</p>
<p>”... kun ihminen on otettu kirkkoturvapiiriin, niin me olemme avoimesti sitten kerrottu kyllä poliisille, että tämmöinen on tilanne ja että tuota tavallaan siinä annetaan sellainen hengähdystauko sitten asioitten uudelleenkäsittelyyn ja katsotaan onko asiat mennyt niin kun oikein. Ja tuota, se piilottelu on vaikeata tämänkin kokoisessa kaupungissa, että sitten siinä paras keino on niin kun se avoin yhteys sinne poliisiin- se ei ole ollut aina helppoa.”</p>	<p>Samarbete med polisen angående kyrkoasyl. Detta inte alltid lätt.</p>	<p>Samarbete/kyrkoasyl</p>

<p>”Nää, jag tycker nog att många har förhållit sig mycket sakligt. De här, vi är ju en så liten ort, att alla känner ju alla, och på det sättet har vi en viss, eller folk försöker att låta bli att tillspetsa saker och ting allt för mycket för att de skall kunna leva vidare i den här lilla gemenskapen. Och det gör att också myndighetspersoner är moderatörer än de på vissa håll har varit, om ni förstår hur jag menar.”</p>	<p>Positivt samarbete med myndigheterna.</p>	<p>Samarbete</p>
<p>”Nå vi tycker att en av de stora utmaningarna är ju att myndigheterna kan göra ett ganska hastigt beslut och inte heller tro på de papperslösas berättelser.”</p>	<p>Myndigheterna gör snabba beslut och litar inte på papperslösa.</p>	<p>Utmaning/myndigheter</p>
<p>”...kyllä viranomaisten asenne on myös ollut tosi nihkeä. Että niin kun, että maahanmuuttovirastosta lähtien, on totta, että esimerkiksi maahanmuuttovirasto toteuttaa vain lakeja, mutta on siinä myös aika paljon varaa, miten tulkita lakeja (...) se poliisin tai maahanmuuttovirastonkin henkilökunnan asenne on kyllä tosi ankara.”</p>	<p>En stor utmaning är myndigheternas attityd angående arbetet med papperslösa.</p>	<p>Utmaning/myndigheter</p>
<p>”...det var osäkert ännu vad som hörde till deras, vad samhälle skulle ta ansvar för och inte, hur mycket dom skulle ge dem och vad de skulle ge dem, de här papperslösa, så var det ju nog liksom en utmaning då för att, vi skulle ju hemska gärna ha gett dem allt...”</p>	<p>Myndigheterna var osäkra på hur ansvaret delas, samt vem ger vad och hur mycket.</p>	<p>Utmaning/myndigheter</p>

<p>"Vi har jättestrikt tystnadsplikt i kyrkan. Så jag (...) och våra anställda går under samma tystnadsplikt. Alltså så får inte berätta någonting som kommer till vår kännedom. Det enda är liksom om en människa är livshotande fara så då har vi ju, så som alla medborgare i Finland, skyldighet att berätta att den personen är i livshotande fara, eller i miljö eller sådant. Så det samma gäller oss. Och vi skulle inte ha rätt att berätta om vi får veta om papperslösa."</p>	<p>Hela församlingen följer strikt tystnadsplikt. Undantag vid livshotande tillfällen.</p>	<p>Tystnadsplikt</p>
<p>"Vi har ju förstås tystnadsplikt när det gäller sådana här praktiska frågor som då människors hälsa och sådant här, men samtidigt så har vi just i fråga om kyrkoasyl, så måste vi ha en viss kontakt med myndigheterna med den papperslösas kännedom, naturligtvis."</p>	<p>Har tystnadsplikt, men eftersom de har kyrkoasyl kommunicerar de med myndigheter om papperslösa.</p>	<p>Tystnadsplikt/kyrkoasyl</p>
<p>"...ei minua voi pakottaa kertomaan henkilön tilanteesta. Eikä missään nimessä kerrota kenellekään eli me aloitetaan niin aina, että selitetään mitkä ovat meidän periaatteet jossa työskennellään. Selitetään hyvin selkeästi, että sinun ei tarvitse olla kristitty, että voit saada meiltä apua esimerkiksi. Sitten me otetaan usein valtakirjat jossa lukee, että saamme säilyttää tietojanne ja tehdä asioita puolestanne. Eikä kerrota tästä henkilöstä kenellekään, jos ette anna lupaa."</p>	<p>Förklarar alltid sina principer för klienten- t.ex. religion spelar inte roll och att de har tystnadsplikt.</p>	<p>Tystnadsplikt</p>

<p>“No meillähän on kanssa vaitiolovelvollisuus (...) mutta minä olen itse nähnyt sen niin että jos on kyse lapsesta ja jotenka jos minä näen, että siinä on joitakin sellaisia asioita mitkä viittaisivat lastensuojelun tarpeeseen, ja näen huolen- niin minulla on velvollisuus kyllä tehdä sitten lastensuojelu-ilmoitus.”</p>	<p>Sträng tystnadsplikt men gör t.ex. barnskyddsanmälan om det behövs.</p>	<p>Tystnadsplikt/Lagen</p>
<p>”... inte finns det någonting som vi skulle ha behövt göra som skulle ha gått utanför lagen här, utan det har nog varit väldigt, liksom det vi gör är på så familjärt sådan här enkel nivå, praktisk nivå, det har inte haft någonting desto mer att göra med några liksom större helheter.”</p>	<p>Ingen verksamhet som lagen sätter gräns för.</p>	<p>Lagen</p>
<p>”Vi skulle förstås också gärna se till att de inte blir utvisade till sina ursprungsländer om de är i livsfara där, och lagen sätter ju vissa gränser där. Att inte kan vi hindra myndigheter från att utvisa, vi kan protestera men att direkt handgripligen hindra så det går ju inte för sig. Och också det här med att gömma undan dem, så att myndigheterna inte hittar dem, så det är inte heller enligt de här kyrkoasyl principerna, utan vår verksamhet skall nog ske öppet.”</p>	<p>Lagen sätter gränser som gör att församlingen inte kan handla helt hur de vill. Att gömma en papperslös strider mot kyrkoasyl.</p>	<p>Lagen/kyrkoasyl</p>

ARTIKELDATA

Datum	Sökord	Databas	Antal träffar/Använda
3.5.2017	<i>Church + asylum</i>	EBSCO	Med denna kombination av ord fick vi 30 träffar, av dessa användes två. De resterande 28 ansåg vi inte vara relevanta, och mötte inte avsikten med arbetet.
4.5.2017	<i>Church + illegal immigrant + refugee crisis</i>	EBSCO	Med denna kombination hittades 0 artiklar.
4.5.2017	<i>Church + refugee crisis + Europe</i>	EBSCO	Med denna kombination fick vi två träffar, varav en användes. Den andra var inte relevanta och tangerade inte vårt ämne.

Vi är tre socionom studerande vid yrkeshögskolan Novia i Åbo som håller på med vårt examensarbete inom projektet Papperslösa – de icke önskade?. Arbetet är beställt av Röda Korset, Åbolands distrikt. Inom projektet vill man kartlägga de papperslösas situation och vi har valt att fördjupa oss i församlingarnas arbete med papperslösa.

Inom arbetet fokuserar vi på kyrkans roll i arbetet med papperslösa. Syftet med arbetet är att få svar i om församlingarnas hjälp till papperslösa personer skiljer sig på något sätt från den hjälp som ges av städerna och kommunerna, samt vad grunderna är till dessa skillnader. Jämförelsen som vi får som resultat blir en behövlig faktabaserad informationskälla som är till nytta för personer som är intresserade inom området som vill få klarhet i hur situationen ser ut för personerna som hör till utvalda områden i arbetet. Jämförelsen kommer också via intervjuerna att ge en grund till hur många papperslösa församlingar i fråga har kommit i kontakt med under perioden som omfattas i intervjuernas frågor. När arbetet är färdigt kommer det att läggas upp på Theseus var vem som helst kan få tag på det.

Intervjun spelas in och intervju svaren behandlas konfidentiellt.

Till våra undersökningsområden hör Åbo, Borgå och Karleby och vi strävar efter att få liknande svenskspråkiga och finskspråkiga församlingar från dessa områden. Vi önskar kunna intervjua Evangelisk-lutherska svenska församling, Pingstkyrkan samt Metodistkyrkan i dessa städer.

Projektansvarig:

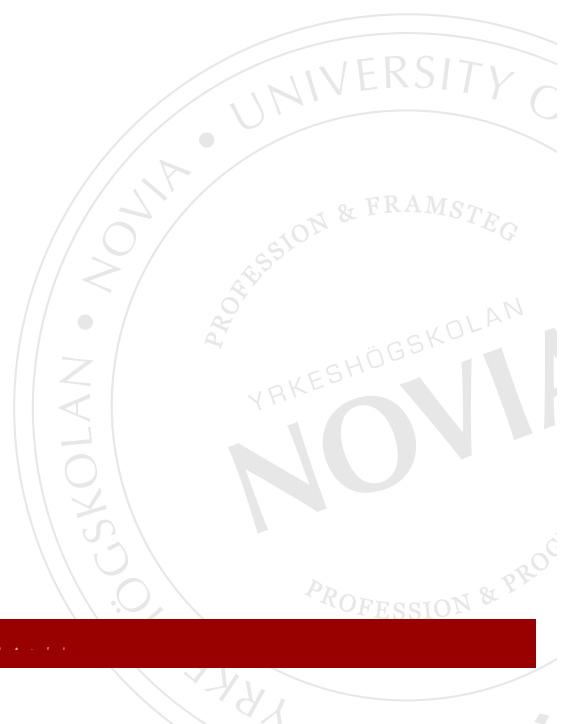
Anne Nummela
anne.nummela@novia.fi

Studerande:

Alexandra Johansson
alexandra.johansson@edu.novia.fi

Carolina Hjulfors
carolina.hjulfors@edu.novia.fi

Johan Smedjebacka
johan.smedjebacka@edu.novia.fi

Intervjufrågor:

1. Enligt medierna antas det att antalet papperslösa i Finland skall öka. Hur många papperslösa har församlingen varit i kontakt med mellan åren 2015 och 2017?
2. En papperslös är en person utan uppehållstillstånd i landet, som kommit till landet från ett icke-EU område och som är olagligt i landet. Hur har ni kommit i kontakt med dessa människor, eftersom de borde vara "osynliga"?
3. Eftersom det finns hälsovård från Global Clinic samt andra stödformer från t.ex. Röda Korset, så hurudan hjälp har ni möjlighet att ge åt papperslösa?
4. *"Diakonin tar inte bara itu med följderna av problem i samhället utan strävar efter att påverka orsakerna till problemen. Den verkar för rättvisa, skapelsens unika värde och för förutsättningar för ett människovärdigt liv."* Enligt denna tanke, vad grundar er strategi för arbetet med papperslösa på och vilka resurser har ni till arbetet?
5. *"Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland samarbetar öppet och aktivt med andra kyrkor, kristna samfund och ekumeniska organisationer. Till de gemensamma ekumeniska frågorna hör såväl principiella teologiska frågor som rent praktiska frågor"*. Samarbetar ni med frågan om papperslös med någon annan församling?
6. Enligt kyrkolagen 1 kap 2§ *"förkunnar kyrkan Guds ord och förvaltar sakramenten samt verkar också i övrigt för att utbreda det kristna budskapet och förverkliga kärleken till nästa"*, hurudan hjälp skulle ni vilja erbjuda men som lagen sätter gräns för?
7. Eftersom huvudansvaret för papperslösa ligger hos myndigheterna, så vilka utmaningar har ni stött på i planeringen och utförandet av ert arbete?

8. Skolans personal och hälsovårdspersonalen har tystnadsplikt och får inte meddela till myndigheter om en papperslös med motivet att hen är papperslös, vilka skyldigheter och rättigheter har ni i arbetet?

Bakgrund till intervjufrågor:

Intervjufråga 1:

Eftersom det är svårt att hitta någon exakt statistik angående antalet papperslösa, vill vi genom denna fråga få en uppskattning om hur situationen ser ut på fältet. Detta, eftersom vi inte har någon tidigare information om läget. Med denna fråga får vi även en uppskattning om hur många det är som söker hjälp.

Intervjufråga 2:

Eftersom syftet i vårt arbete är att få reda på hur arbetet med papperslösa fungerar inom kyrkan och frikyrkor, är det centralt att veta hur kontakten uppstått. Den här frågan anser vi vara relevant, eftersom det är en grundpelare som vår undersökning utgår från.

Intervjufråga 3:

Denna fråga kom fram då vi i arbetsgruppen ville veta hurudan hjälp kyrkan erbjuder jämfört med andra organisationer. Genom denna fråga försöker vi få fram en papperslös persons chanser till att överleva med sin status som "olaglig" i landet.

Intervjufråga 4:

Den här frågan uppstod då vi funderade över kyrkans budskap och de resurser de har för att fullfölja sin teologi. Frågan blev viktig eftersom vi behövde svar till vår frågeställning: "Hur ser församlingens strategi ut för arbetet med papperslösa?".

Intervjufråga 5:

I vår frågeställning undrar vi om hur samarbetet mellan kyrkan och andra organisationer ser ut, så den här fråga uppkom som följd av frågeställningen. Eftersom vårt arbete handlar om olika kyrkor, så ser vi samarbetet mellan dessa organ som en viktig faktor och måste därför redovisas.

Intervjufråga 6:

Vi sökte fram kyrkolagen för att få mer klarhet i vad som sägs om kyrkans verksamhet. Vi ansåg det viktigt att få information ifall kyrkan fått några regleringar angående verksamheten och tillägga detta i arbetet. Dessa regleringar anser vi kan ha uppstått, eftersom den papperslösa är ”olaglig” i landet.

Intervjufråga 7:

Vi har valt att ställa denna fråga, eftersom de svar vi får kan bidra till förståelse för myndigheternas och kyrkans fördelade ansvar. Till våra frågeställningar hör även frågan om utmaningar med arbetet.

Intervjufråga 8:

Kyrkans teologi och tankesätt går ut på "kärleken till sin nästa". Vi tänker att staten kanske tar vara på kyrkans budskap och planerar sitt arbete med papperslösa så att man inte erbjuder den hjälp som kyrkan kommer att erbjuda. Att staten sparar på arbete och låter kyrkan sköta en del av jobbet. Därför ville vi få fram liknande information genom denna intervjufråga.